

DIAGNOZA SŁUŻĄCA
WYZNACZENIU
OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO I
OBSZARU
REWITALIZACJI
Miasta i Gminy Kunów

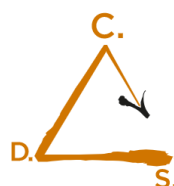

DIAGNOZA SŁUŻĄCA WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI
Miasta i Gminy Kunów

Opracowanie:

Centrum Doradztwa Strategicznego s.c.

D. Bieńkowska, C. Ułasiński, J. Szymańska, M. Widuch
Ul. Włóczków 22/3
30-103 Kraków

Centrum Doradztwa
Strategicznego

Spis treści

Metodologia delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.....	4
KROK 1. Wybór jednostek do analizy.....	5
KROK 2. Analiza danych w sferze społecznej	8
Demografia	12
Pomoc społeczna	13
Problemy społeczne (uzależnienia, przemoc, problemy wychowawcze).....	16
Bezrobocie.....	19
Bezpieczeństwo	21
Edukacja i aktywność społeczna	22
KROK 3. Analiza danych w pozostałych sferach.....	24
Sfera gospodarcza.....	27
Sfera środowiskowa.....	28
Sfera techniczna	30
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	33
KROK 4. Analiza wskaźnikowa – budowa wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej	36
KROK 5. Analiza wskaźnikowa – podsumowanie wyników analizy dla sfer pozaspołecznych ...	40
KROK 6. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego	45
KROK 7. Wyniki działań partycypacyjno – badawczych wnioski z badań ankietowych z mieszkańcami	49
KROK 8. Wyniki działań partycypacyjno – badawczych - wnioski z warsztatu z interesariuszami rewitalizacji oraz wizji lokalnej obszaru zdegradowanego.....	62
KROK 9. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji	69
Spis tabel, wykresów, rysunków	73

Metodologia delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Obszar zdegradowany i rewitalizacji został wyznaczony zgodnie z metodologią uwzględniającą lokalne uwarunkowania i specyfikę miejsko – wiejskiej gminy Kunów. Celem niniejszej diagnozy jest analiza negatywnych zjawisk występujących w gminie oraz identyfikacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Wykorzystana w tym celu metodologia jest zgodna z wytycznymi z Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. Ustawa wprowadza konieczność zastosowania weryfikowalnych mierników, które pozwalają na zbadanie wewnętrznego zróżnicowania gminy w sferach: społecznej, gospodarczej środowiskowej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej oraz różnych metod partycypacyjnych umożliwiających włączenie interesariuszy rewitalizacji w proces programowania i prowadzenia działań rewitalizacyjnych.

W celu obiektywnego wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście i gminie Kunów wykorzystano szereg metod począwszy od analiz statystycznych opartych o dostępne dane i zbudowane na ich bazie wskaźniki, aż po badania społeczne (ankieta online - CAWI), warsztaty z interesariuszami oraz wizję lokalną obszaru zdegradowanego. Niniejszy dokument obejmuje tym samym wyniki:

- analizy wskaźnikowej przygotowanej dla terenu całej gminy w podziale na przyjęte jednostki referencyjne oraz z uwzględnieniem pięciu sfer diagnostycznych: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej;
- badania ankietowego (ankieta CAWI) przeprowadzonego wśród mieszkańców miasta i gminy Kunów;
- warsztatów strategicznych z interesariuszami rewitalizacji – przedstawicielami sektora publicznego, społecznego i gospodarczego;
- wizji lokalnej obszaru zdegradowanego przeprowadzonej z udziałem ekspertów.

Rezultatem wszystkich wymienionych wyżej działań było wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji w mieście i gminie Kunów.

KROK 1. Wybór jednostek do analizy

Pierwszy etap prac w procesie delimitacji obejmował wyznaczenie podstawowych jednostek przestrzennych (pól analitycznych/jednostek referencyjnych), dla których uruchomiono proces zbierania danych statystycznych. W tym celu posłużono się podziałem administracyjnym gminy: część miejska została podzielona na osiedla, natomiast część wiejska gminy na sołectwa. Przyjęty podział jest podziałem intuicyjnym, rozpoznawalnym przez mieszkańców gminy, był również wykorzystany na potrzeby prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Kunów uchwalonym w roku 2018.

Tym sposobem przyjęto podział miasta i gminy na dziewiętnaście jednostek referencyjnych, w odniesieniu do których przygotowano szczegółową analizę wskaźnikową w ramach poszczególnych sfer. Podstawowe informacje dotyczące poszczególnych jednostek referencyjnych (które nazywane będą także jednostkami analitycznymi) przedstawiono niżej.

Tabela 1. Jednostki referencyjne w mieście i gminie Kunów

Lp.	Typ jednostki	Nazwa jednostki
1.	wiejska	Sołectwo Biechów
2.	wiejska	Sołectwo Boksycka
3.	wiejska	Sołectwo Bukowie
4.	wiejska	Sołectwo Chocimów
5.	wiejska	Sołectwo Doły Biskupie
6.	wiejska	Sołectwo Janik
7.	wiejska	Sołectwo Kolonia Inwalidzka
8.	wiejska	Sołectwo Kolonia Piaski
9.	wiejska	Sołectwo Kurzacze
10.	wiejska	Sołectwo Małe Jodło
11.	wiejska	Sołectwo Miłkowska Karczma
12.	wiejska	Sołectwo Nietulisko Duże
13.	wiejska	Sołectwo Nietulisko Małe
14.	wiejska	Sołectwo Prawęcín
15.	wiejska	Sołectwo Rudka
16.	wiejska	Sołectwo Udzców
17.	wiejska	Sołectwo Wymysłów
18.	miejska	Osiedle Kunów
19.	miejska	Osiedle Kunów Piaski

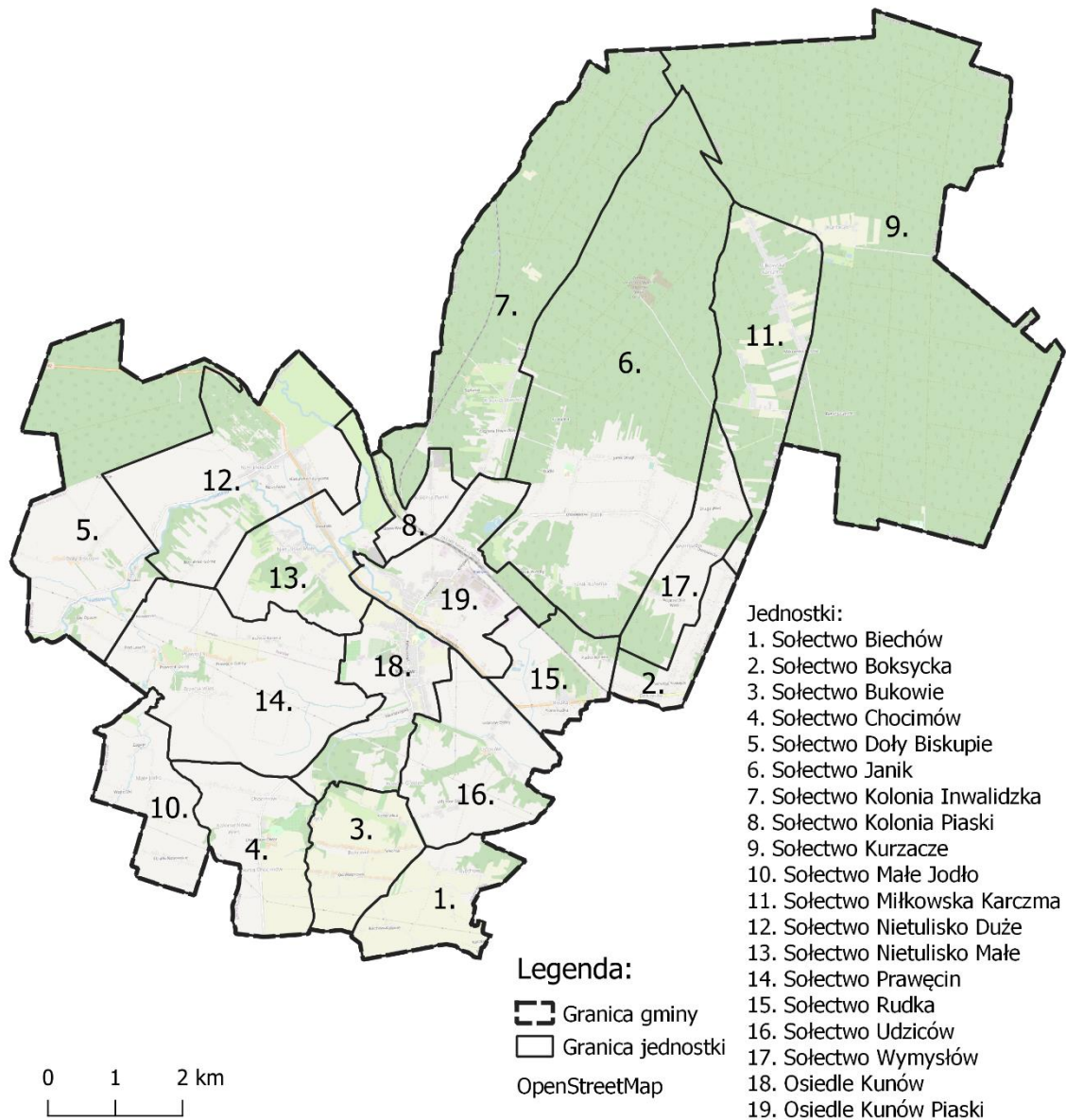
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Kunów.

**Tabela 2. Jednostki referencyjne w mieście i gminie Kunów przyjęte do delimitacji
obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji – powierzchnia i ludność**

Nazwa jednostki	Powierzchnia [ha]	Udział w ogóle powierzchni gminy [%]	Liczba ludności - 31.12.2022 r. [os.]	Udział w ogóle ludności gminy [%]
Sołectwo Biechów	262	2,31%	59	0,63%
Sołectwo Boksycka	136	1,20%	673	7,17%
Sołectwo Bukowie	273	2,40%	352	3,75%
Sołectwo Chocimów	343	3,02%	290	3,09%
Sołectwo Doły Biskupie	802	7,06%	433	4,61%
Sołectwo Janik	1700	14,97%	1096	11,68%
Sołectwo Kolonia Inwalidzka	1003	8,83%	331	3,53%
Sołectwo Kolonia Piaski	117	1,03%	246	2,62%
Sołectwo Kurzacze	2473	21,78%	51	0,54%
Sołectwo Małe Jodło	284	2,50%	118	1,26%
Sołectwo Miłkowska Karczma	516	4,54%	444	4,73%
Sołectwo Nietulisko Duże	689	6,07%	751	8,00%
Sołectwo Nietulisko Małe	390	3,43%	422	4,50%
Sołectwo Prawęcín	723	6,37%	267	2,84%
Sołectwo Rudka	233	2,05%	381	4,06%
Sołectwo Udźców	422	3,72%	102	1,09%
Sołectwo Wymysłów	264	2,32%	546	5,82%
Osiedle Kunów	323	2,84%	1230	13,10%
Osiedle Kunów Piaski	404	3,56%	1594	16,98%
Gmina Kunów	11357	100,00%	9386	100,00%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Kunów.

Rysunek 1. Jednostki referencyjne Miasta i Gminy Kunów przyjęte na potrzeby diagnozy delimitacyjnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie OpenStreetMap.

KROK 2. Analiza danych w sferze społecznej

Analiza danych w sferze społecznej jest jednym z kluczowych elementów diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Opracowując analizę występowania problemów społecznych w jednostkach referencyjnych Miasta i Gminy Kunów wybrano wskaźniki, które obrazują spektrum problemów społecznych, wyczerpujących wytyczne Ustawy o Rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 485).

Problemy, które poddano analizie w trakcie prac diagnostycznych to: starzenie się społeczeństwa, problemy demograficzne, ubóstwo, bezrobocie, bezpieczeństwo i przestępczość, problemy społeczne (uzależnienia, przemoc, problemy wychowawcze), osoby ze szczególnymi potrzebami, niski poziom edukacji i kapitału społecznego, a także uczestnictwo w życiu społecznym. Łącznie w analizie wykorzystano dziewiętnaście wskaźników odnoszących się do ww. zagadnień problemowych.

Do opracowania wskaźników obrazujących możliwe kryzysy sfery społecznej wykorzystano dane pochodzące m.in. z Urzędu Miasta i Gminy Kunów i jego jednostek organizacyjnych, tj. Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, szkół podstawowych, Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kunowie, a także Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowcu Świętokrzyskim, Komisariatu Policji w Kunowie oraz dostępne statystyki publiczne (np. dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łodzi). Z uwagi na fakt, iż proces rewitalizacji ma służyć przede wszystkim wyprowadzeniu obszaru ze stanu kryzysowego, to właśnie kwestie społeczne miały kluczowe znaczenie dla wyznaczenia obszaru, na którym będzie przeprowadzona rewitalizacja. Zebrane dane przedstawiają stan za ostatni pełny rok kalendarzowy – tj. na 31.12.2022. W kilku przypadkach, gdy nie było możliwe pozyskanie aktualnych danych, bądź też specyfika wskaźnika wymuszała odwołanie się do danych z innego czasookresu (np. rok szkolny, frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych – 2018 r.), wskaźniki przyjmują wartości dla innych przedziałów czasowych.

Tabela 3. Wykaz wskaźników do sfery społecznej

Lp.	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Definicja wskaźnika
1.	Udział osób w wieku 60+ w ogóle mieszkańców	Urząd Miasta i Gminy Kunów	Wskaźnik przedstawia liczbę osób w wieku 60+ zameldowanych w danej jednostce w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców. Wskaźnik może świadczyć o konieczności realizacji dodatkowych działań służących poprawie sytuacji osób starszych.
2.	Saldo migracji na 100 mieszkańców	Urząd Miasta i Gminy Kunów	Wskaźnik przedstawia różnicę pomiędzy zameldowaniami a wymeldowaniami w przeliczeniu na 100 mieszkańców danego obszaru. Wskaźnik może świadczyć o depopulacji obszaru.
3.	Zmiana liczby mieszkańców w latach 2017 - 2022	Urząd Miasta i Gminy Kunów	Wskaźnik przedstawia zmianę wielkości populacji danego obszaru na przestrzeni 5 ostatnich lat. Wskaźnik pozwala określić wiodący trend demograficzny dotyczący terenu – spadek lub wzrost liczby mieszkańców (depopulacja/rozwój ludnościowy).
4.	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców	MGOPS w Kunowie	Wskaźnik pokazuje liczbę rodzin, które otrzymały świadczenia z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców danej jednostki. Wskaźnik może świadczyć o niekorzystnej sytuacji socjalnej mieszkańców i natężeniu występowania problemów społecznych.
5.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa do ogólnej liczby mieszkańców	MGOPS w Kunowie	Wskaźnik przedstawia liczbę osób, które otrzymały świadczenia MGOPS z tytułu ubóstwa w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców danej jednostki. Wskaźnik może obrazować konieczność podjęcia dodatkowych działań służących poprawie jakości życia mieszkańców.
6.	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności do ogólnej liczby mieszkańców	MGOPS w Kunowie	Wskaźnik przedstawia liczbę osób, które otrzymały świadczenia z tytułu niepełnosprawności z MGOPS w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców danej jednostki. Wskaźnik może obrazować konieczność podjęcia dodatkowych działań służących poprawie jakości życia tej grupy mieszkańców (osób z niepełnosprawnościami).

DIAGNOZA SŁUŻĄCA WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI Miasta i Gminy Kunów

7.	Odsetek bezrobotnych mieszkańców	PUP w Ostrowcu Świętokrzyskim	Wskaźnik pokazuje liczbę osób zarejestrowanych jako bezrobotne w Powiatowym Urzędzie Pracy w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców danej jednostki. Wskaźnik obrazuje natężenie zjawiska bezrobocia w poszczególnych jednostkach referencyjnych.
8.	Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	PUP w Ostrowcu Świętokrzyskim	Wskaźnik przedstawia udział osób długotrwale bezrobotnych (pozostających w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy) w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych. Wskaźnik przedstawia skalę długotrwałego bezrobocia, które zmniejsza szansę znalezienia zatrudnienia, powoduje degradację materialną i izolację społeczną jednostki.
9.	Udział bezrobotnych w wieku 55+ w ogólnej liczbie bezrobotnych	PUP w Ostrowcu Świętokrzyskim	Wskaźnik przedstawia udział osób w wieku powyżej 55 roku życia w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych. Wskaźnik obrazuje skalę osób zagrożonych wysokimi barierami (zewnętrznymi i wewnętrznymi) powrotu na rynek pracy.
10.	Liczba wydanych niebieskich kart na 100 mieszkańców	MGOPS w Kunowie	Wskaźnik pokazuje liczbę wydanych niebieskich kart w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wskaźnik obrazuje skalę zjawiska przemocy domowej w oparciu o liczbę uruchomionych procedur „Niebieskiej Karty”.
11.	Liczba przypadków rozpatrywanych przez gminną komisję alkoholową na 100 mieszkańców	Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kunowie	Wskaźnik pokazuje liczbę przypadków, które były rozpatrywane przez komisję alkoholową w danym roku w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wskaźnik obrazuje natężenie problemu uzależnienia od alkoholu w lokalnych społecznościach.
12.	Liczba sytuacji problemowych w szkołach w przeliczeniu na 100 uczniów	Urząd Miasta i Gminy Kunów	Wskaźnik przedstawia liczbę odnotowanych sytuacji problemowych w szkołach podstawowych w przeliczeniu na 100 uczniów. Wskaźnik koncentruje się na skali problemów edukacyjno – wychowawczych wśród uczniów szkół podstawowych.
13.	Odsetek uczniów sprawiających problemy wychowawcze	Urząd Miasta i Gminy Kunów	Wskaźnik przedstawia udział liczby uczniów sprawiających problemy wychowawcze w populacji uczniów uczęszczających do szkół podstawowych z danej jednostki.

DIAGNOZA SŁUŻĄCA WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI Miasta i Gminy Kunów

			Wskaźnik koncentruje się na skali problemów edukacyjno – wychowawczych wśród dzieci i młodzieży.
14.	Liczba popełnionych kradzieży i naruszeń nietykalności na 100 mieszkańców	Komisariat Policji w Kunowie	Wskaźnik przedstawia liczbę odnotowanych interwencji policyjnych dotyczących kradzieży i naruszeń nietykalności w danym roku w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki. Wskaźnik może świadczyć o poziomie bezpieczeństwa i przestępczości w danej jednostce.
15.	Liczba popełnionych wykroczeń i przestępstw na 100 mieszkańców	Komisariat Policji w Kunowie	Wskaźnik przedstawia liczbę zdarzeń (wykroczeń oraz przestępstw) zaistniałych w danym roku w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki. Wskaźnik może świadczyć o poziomie bezpieczeństwa i przestępczości w danej jednostce.
16.	Liczba interwencji policji z powodu przemocy domowej na 100 mieszkańców	Komisariat Policji w Kunowie	Wskaźnik pokazuje liczbę interwencji policyjnych związanych ze zgłoszeniem przemocy domowej w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki. Wskaźnik obrazuje natężenie i intensywność zjawiska przemocy domowej.
17.	Średni wynik egzaminu ósmoklasisty (j. polski, matematyka i j. angielski)	Okręgowa Komisja Egzaminacyjna	Wskaźnik pokazuje średnią z 3 egzaminów po szkole podstawowej łącznie (średnia z j. polskiego, matematyki oraz j. angielskiego). Wskaźnik może świadczyć o potrzebie zwrócenia uwagi na rozwój edukacji w obszarach, w których wynik był niższy niż średnia gminna.
18.	Odsetek dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach podstawowych	Urząd Miasta i Gminy Kunów	Wskaźnik obrazuje liczbę uczniów szkół podstawowych ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w przeliczeniu do ogólnej liczby uczniów. Wskaźnik może świadczyć o konieczności organizacji dodatkowego wsparcia dla tej grupy.
19.	Frekwencja w wyborach samorządowych w 2018 roku	PKW	Wskaźnik obrazuje średnią frekwencję wyborczą podczas wyborów samorządowych w poszczególnych obwodach wyborczych w mieście i gminie Kunów. Wskaźnik odnoszony do średniej dla gminy może świadczyć o poziomie aktywności społecznej mieszkańców poszczególnych jednostek.

Źródło: opracowanie własne.

Demografia

Sytuacja demograficzna pozwala prognozować procesy związane z rozwojem i potrzebami danej społeczności. Pokazuje jej potencjał w odniesieniu do rynku pracy, zastępowalności pokoleń – m.in. kwestii obciążeń związanych ze starzeniem się społeczeństwa, ale także ilustruje na ile gmina (lub jej części) postrzegana jest jako dobre miejsce do życia i zakładania rodziny – trendy migracyjne i struktura wiekowa mieszkańców.

Do analizy sytuacji demograficznej wykorzystano następujące wskaźniki:

— Zmiana liczby mieszkańców w latach 2016-2022 [%]

Wskaźnik pokazuje zmianę procentową liczby mieszkańców w analizowanych jednostkach referencyjnych na przestrzeni ostatnich 6 lat. Jeśli jego wartość jest ujemna, społeczność się kurczy można mówić o regresji rozwoju społeczno-gospodarczego. W latach 2016-2022 obserwowana jest stopniowa depopulacja gminy Kunów, co odzwierciedla wartość wskaźnika wynosząca -5,14%. Najbardziej wyludniały się w analizowanym okresie obszary wiejskie obejmujące sołectwa: Małe Jodło (-18,62%), Udzićów (-15,70%) oraz Nietulisko Małe (-10,97%). Spadek ludności dotknął również miasto – w większym stopniu osiedle Kunów (-7,17%) niż osiedle Kunów Piaski (-5,12%). Jediną jednostką gminy, która w latach 2016 – 2022 rozwinęła się ludnościowo jest sołectwo Janik z wzrostem na poziomie 1,11%, co przekłada się na 12 osób w wartościach bezwzględnych.

— Udział osób w wieku 60+ w ogóle mieszkańców w 2022 r. [%]

Wskaźnik ten pokazuje skalę procesów starzenia się społeczności zamieszkałej w poszczególnych jednostkach analitycznych. Najsilniej trend odwracania piramidy wiekowej (dominacji grupy w wieku poprodukcyjnym nad grupą w wieku przedprodukcyjnym) widoczny jest w sołectwie Udzićów, osiedlu Kunów Piaski oraz sołectwie Nietulisko Małe, gdzie prawie co trzeci mieszkaniec ma 60 lub więcej lat. Z kolei najmłodsza społeczność zamieszkuje sołectwa Prawęcín (19,48% osób w wieku 60+), Miłkowska Karczma (20,05%) i Kurzacze (21,57%).

— Saldo migracji na 100 mieszkańców w 2022 r.

Dane migracyjne pozwalają ocenić jednostki analityczne pod kątem siły przyciągania nowych mieszkańców. Z punktu widzenia rewitalizacji istotnym jest zidentyfikowanie obszarów, z których mieszkańcy odpływają – szukając atrakcyjniejszych lokalizacji lub uciekając przez niską jakość życia, rosnącymi kosztami i zmianą funkcji dotychczasowego miejsca zamieszkania. W przypadku gminy Kunów wskaźnik salda dla całej gminy wyniósł -0,38, a niekorzystne trendy migracyjne uwidoczniły się najmocniej w sołectwie Udzićów (-6,86), Nietulisko Małe (-3,79) i Biechów (-3,39). Stosunkowo największy napływ ludności dotyczył sołectw: Prawęcín (3,0), Kolonia Piaski (2,44) i Janik (1,73).

Tabela 4. Podsumowanie wskaźników wg jednostek – demografia

Jednostka/ Wskaźniki	Zmiana liczby mieszkańców w latach 2017-2022 [%]	Udział osób w wieku 60+ w ogóle mieszkańców [%]	Saldo migracji na 100 mieszkańców
Sołectwo Biechów	-9,23%	25,42%	-3,39
Sołectwo Boksycka	-5,08%	24,07%	-1,34
Sołectwo Bukowie	-3,30%	23,86%	-1,14
Sołectwo Chocimów	-7,64%	24,83%	-1,03
Sołectwo Doły Biskupie	-2,48%	24,94%	-1,62
Sołectwo Janik	1,11%	24,00%	1,73
Sołectwo Kolonia Inwalidzka	-7,80%	28,10%	-0,30
Sołectwo Kolonia Piaski	-3,91%	26,42%	2,44
Sołectwo Kurzacze	-10,53%	21,57%	0,00
Sołectwo Małe Jodło	-18,62%	26,27%	-0,85
Sołectwo Miłkowska Karczma	-0,67%	20,05%	0,45
Sołectwo Nietulisko Duże	-9,84%	25,17%	-1,20
Sołectwo Nietulisko Małe	-10,97%	30,33%	-3,79
Sołectwo Prawęcín	-1,11%	19,48%	3,00
Sołectwo Rudka	-2,31%	23,10%	-2,10
Sołectwo Udzieców	-15,70%	37,25%	-6,86
Sołectwo Wymysłów	-2,15%	24,18%	0,00
Osiedle Kunów	-7,17%	26,26%	-0,57
Osiedle Kunów Piaski	-5,12%	31,93%	-0,82
Gmina Kunów	-5,14%	26,12%	-0,38

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Miasta i Gminy Kunów.

Pomoc społeczna

Kolejnym obszarem prac diagnostycznych były zagadnienia związane z zapotrzebowaniem mieszkańców na pomoc społeczną ze względu na ich indywidualną bądź rodzinną sytuację życiową, poziom ubóstwa i wykluczenie społeczne. Statystyki dotyczące struktury i liczby beneficjentów pomocy społecznej pozwalają zidentyfikować obszary potencjalnej kumulacji/nawarstwiania się problemów społecznych usytuowane w konkretnych lokalizacjach. Jest to szczególnie istotne w procesie wyznaczania obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji z uwagi na zjawisko tzw. gettyzacji. Dane pozyskane z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kunowie (MGOPS)

obrazują generalny odsetek mieszkańców, którzy wymagali systemowego wsparcia, w tym tych dla których powodem sięgnięcia po świadczenia społeczne było ubóstwo.

- Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców w 2022 r. [%]

Najbardziej podstawowym wskaźnikiem ilustrującym poziom natężenia klasycznych problemów społecznych jest liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Trzeba pamiętać, że klienci MGOPS aplikują o świadczenia w oparciu o różne przesłanki, które często bywają ze sobą skorelowane. W gminie Kunów przytoczony wskaźnik korzystania ze wsparcia pomocy społecznej wyniósł 3,27%. Blisko trzykrotnie więcej było to w sołectwie Biechów (8,47%), ponad dwukrotnie więcej w sołectwie Kurzacze (7,84%), wysoki wynik odnotowały też sołectwa: Kolonia Inwalidzka (5,74%), Miłkowska Karczma (4,73%) czy Doły Biskupie (4,62%). Najniższy odsetek korzystających z świadczeń MGOPS (poniżej 2%) odnotowano z kolei w sołectwie Rudka, Nietulisko Małe oraz Prawęcín.

- Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa do ogólnej liczby mieszkańców w 2022 r. [%]

Ubóstwo stanowi jeden z podstawowych powodów ubiegania się o wsparcie instytucji pomocy społecznej oraz kluczową przesłankę o której mówi ustawa o rewitalizacji (Art. 9. 1.) w kontekście poszukiwania i definiowania koncentracji kryzysu społecznego na terenie gminy. W gminie Kunów największy odsetek korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa zidentyfikowano w sołectwie Małe Jodło (4,24%), Kolonia Inwalidzka (3,32%), Miłkowska Karczma (3,15%) oraz na terenie osiedla Kunów (3,01%).

- Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców w 2022 roku [%]

Odnosząc się do zagadnienia dostępności należy przyrzeć się sytuacji osób o szczególnych potrzebach, w tym w szczególności osobom z niepełnosprawnością, które z uwagi na sytuację zdrowotno - życiową zmuszone są do korzystania z transferów społecznych. W gminie Kunów ze wsparcia MGOPS z tytułu niepełnosprawności korzysta średnio 1,25% mieszkańców. Ich rozkład w ogólnej liczbie korzystających ze świadczeń pomocy społecznej nie jest jednak równomierny. Największa procentowo grupa osób z niepełnosprawnościami korzystająca ze świadczeń MGOPS zamieszkuje sołectwa Małe Jodło (2,54%), Kolonia Inwalidzka (2,11%) oraz osiedle Kunów (2,11%).

Tabela 5. Podsumowanie wskaźników wg jednostek – pomoc społeczna

Jednostka/ Wskaźniki	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców w 2022 r. [%]	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa do ogólnej liczby mieszkańców w 2022 r. [%]	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców w 2022 r. [%]
Sołectwo Biechów	8,47%	0,00%	0,00%
Sołectwo Boksycka	3,27%	2,23%	1,63%
Sołectwo Bukowie	3,13%	1,99%	1,42%
Sołectwo Chocimów	3,10%	1,38%	0,69%
Sołectwo Doły Biskupie	4,62%	2,31%	1,62%
Sołectwo Janik	2,92%	1,73%	1,19%
Sołectwo Kolonia Inwalidzka	5,74%	3,32%	2,11%
Sołectwo Kolonia Piaski	4,47%	1,22%	0,00%
Sołectwo Kurzacze	7,84%	1,96%	0,00%
Sołectwo Małe Jodło	4,24%	4,24%	2,54%
Sołectwo Miłkowska Karczma	4,73%	3,15%	1,80%
Sołectwo Nietulisko Duże	3,33%	2,40%	1,46%
Sołectwo Nietulisko Małe	1,42%	0,95%	0,24%
Sołectwo Prawęcín	1,87%	0,37%	0,37%
Sołectwo Rudka	1,31%	0,52%	0,52%
Sołectwo Udziców	3,92%	0,00%	0,00%
Sołectwo Wymysłów	2,38%	1,83%	1,10%
Osiedle Kunów	3,74%	3,01%	2,11%
Osiedle Kunów Piaski	2,76%	1,44%	0,82%
Gmina Kunów	3,27%	1,96%	1,24%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Miasta i Gminy Kunów.

Problemy społeczne (uzależnienia, przemoc, problemy wychowawcze)

Specyfika kryzysów obserwowanych w sferze społecznej nie zawsze wiąże się bezpośrednio z działalnością i wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej tj. korzystania ze świadczeń społecznych. Zagadnienia problemowe takie jak uzależnienia, przemoc w rodzinach czy trudności wychowawcze, które mogą się wiązać również z nieporadnością rodzicielską, stanowią wątki istotne dla prawidłowej identyfikacji obszarów kryzysowych w gminie i wykraczają poza wyłączną działalność MGOPS. W związku z tym celem uzupełnienia spektrum analizowanych problemów społecznych w niemniejszej diagnozie uwzględniono także wskaźniki odnoszące się do: zjawiska przemocy w rodzinach (w oparciu o procedurę niebieskich kart oraz interwencji policyjnych z tego tytułu), uzależnień (z wykorzystaniem danych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych) oraz trudności wychowawczych (dane pochodzące ze szkół podstawowych).

— Liczba wydanych niebieskich kart na 100 mieszkańców w roku 2022

Poszukując objawów stanu kryzysowego w sferze społecznej w gminie Kunów przeanalizowano dane pozwalające ocenić skalę zjawiska przemocy domowej w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”. W gminie w 2022 r. łącznie takich kart wydano 9, z czego najwięcej w przeliczeniu na 100 mieszkańców w sołectwach Kurzacze (1,96), Kolonia Piaski (0,41), Bokszycka (0,3) oraz Bukowie (0,28). W 13 spośród 19 analizowanych jednostek kwestia przemocy domowej nie są została uchwycona w wyniku analizowanej procedury.

— Liczba interwencji policji z powodu przemocy domowej na 100 mieszkańców w 2022 roku

Rozpatrując problemy społeczne nie można uciec od zachowań przemocowych, w wyniku których musiała interweniować policja. Interwencje te tylko w części przypadków powiązane są z procedurą „Niebieskiej Karty” odnoszą się natomiast do zjawiska kryzysów rodzinnych, które mogą skutkować zachowaniami przemocowymi. W odniesieniu do całej gminy policja reagowała średnio 2,15 razy w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Zdecydowanie najwięcej interwencji służb miało miejsce ponownie w sołectwie Kurzacze: 67/100 mieszkańców. Powyżej średniej dla gminy znalazły się także sołectwa: Kolonia Piaski (7,32), Bokszycka (5,05), Małe Jodło (4,24), Bukowie (2,84) oraz Wymysłów (2,2).

— Liczba przypadków rozpatrywanych przez Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 100 mieszkańców w 2022 roku

Kolejnym elementem analizowanym w obszarze problemów społecznych były kwestie uzależnień, w szczególności choroby alkoholowej. Skala uzależnień jest istotnym czynnikiem mogącym wpływać na klasyfikację danego obszaru jako zdegradowanego, nie tylko ze względu na destrukcyjny wpływ uzależnienia na zdrowie i życie osoby uzależnionej, ale także jego skutki dla najbliższego otoczenia (współuzależnienia, DDA,

pogorszenie sytuacji materialnej czy chroniczny stres). Danych mówiących o identyfikowalnej skali problemu alkoholowego dostarcza Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która rozpatruje m.in. sprawy dotyczące zobowiązania osoby uzależnionej od alkoholu do poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. W gminie Kunów takich przypadków było 39 w 2022 roku. W przeliczeniu na 100 mieszkańców w najbardziej niekorzystnej sytuacji ponownie znalazło się sołectwo Kurzacze (1,96), na kolejnych miejscach uplasowały się sołectwa: Biechów (1,69), Kolonia Piaski (0,81) oraz Janik (0,64).

— Liczba sytuacji problemowych w szkołach na 100 uczniów (wg jednostki ich zamieszkania) w roku szkolnym 2021/2022

Niestety zagadnienie problemów społecznych nie omija najmłodszego pokolenia, co odzwierciedlają szkolne statystyki raportujące sytuacje problemowe odnoszące się m.in. do wagarowania, słownej i fizycznej agresji, cyberprzemocy, stosowania używek (alkohol, narkotyki, dopalacze). Kumulacja tego typu zachowań może przekładać się na komfort psychofizyczny uczniów oraz rezultaty edukacyjne. Ma to szczególne znaczenie po okresie pandemicznym wiążącym się ze zdalnym nauczaniem i poważnym naderwaniem relacji rówieśniczych oraz relacji uczeń – nauczyciel. W przeliczeniu na 100 uczniów w gminie dochodziło średnio do 55 takich przypadków. W odniesieniu do jednostek analitycznych negatywnie wyróżniały się miejskie osiedla Kunów (70) i Kunów Piaski (71), równie wysokie wyniki odnotowało w sołectwach: Bukowie, Chocimów, Nietulisko Duże.

— Odsetek uczniów sprawiających problemy wychowawcze w roku szkolnym 2021/2022

Dopełnieniem statystyk odnoszących się do sytuacji problemowych w szkołach jest zestawienie uczniów sprawiających problemy/wyzwania wychowawcze na poziomie edukacji podstawowej. W całej gminie 56 uczniów znalazło się w szkolnych statystykach z tytułu m.in. lęklivosti, hałaśliwości, przyłapania na kłamstwie czy konfliktów na linii uczeń – nauczyciel oraz sytuacji problemowych analizowanych w poprzednim punkcie. Najwyższy wynik wskaźnika odnotowano w sołectwie Bukowie (17,39%), osiedlu Kunów Piaski (16,28%), sołectwie Wymysłów (16%), osiedlu Kunów (15,66%) i sołectwie Prawęcín (15,38%). W 5 jednostkach analitycznych nie było ani jednego ucznia sprawiającego problemy wychowawcze.

Tabela 6. Podsumowanie wskaźników wg jednostek – problemy społeczne

Jednostka/ Wskaźniki	Liczba wydanych niebieskich kart na 100 mieszkańców w roku 2022	Interwencje policyjne z powodu przemocy domowej na 100 mieszkańców w roku 2022	Liczba przypadków rozpatrywanych przez Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 100 mieszkańców w roku 2022	Liczba sytuacji problemowych w szkołach na 100 uczniów (wg jednostki ich zamieszkania) w roku szkolnym 2021/2022	Odsetek uczniów sprawiających problemy wychowawcze w roku szkolnym 2021/2022
Sołectwo Biechów	0,00	1,69	1,69	50,00	0,00%
Sołectwo Boksycka	0,30	5,05	0,45	10,00	0,00%
Sołectwo Bukowie	0,28	2,84	0,28	69,57	17,39%
Sołectwo Chocimów	0,00	0,69	0,34	68,75	12,50%
Sołectwo Doły Biskupie	0,23	1,62	0,00	66,67	11,11%
Sołectwo Janik	0,00	1,92	0,64	25,81	6,45%
Sołectwo Kolonia Inwalidzka	0,00	1,51	0,30	15,38	3,85%
Sołectwo Kolonia Piaski	0,41	7,32	0,81	57,14	7,14%
Sołectwo Kurzacze	1,96	66,67	1,96	0,00	0,00%
Sołectwo Małe Jodło	0,00	4,24	0,00	50,00	0,00%
Sołectwo Miłkowska Karczma	0,00	1,58	0,45	28,57	7,14%
Sołectwo Nietulisko Duże	0,00	1,20	0,53	68,42	13,16%
Sołectwo Nietulisko Małe	0,00	1,18	0,24	64,71	11,76%
Sołectwo Prawęcín	0,00	0,75	0,00	61,54	15,38%
Sołectwo Rudka	0,00	0,52	0,00	50,00	0,00%
Sołectwo Udziców	0,00	0,00	0,00	66,67	11,11%
Sołectwo Wymysłów	0,00	2,20	0,18	40,00	16,00%
Osiedle Kunów	0,24	2,09	0,50	69,88	15,66%
Osiedle Kunów Piaski	0,00	2,09	0,50	70,93	16,28%
Gmina Kunów	0,10	2,15	0,42	55,25	11,99%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Miasta i Gminy w Kunowie, Komisariatu Policji w Kunowie oraz Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kunowie.

Bezrobocie

Jedną z ustawowych determinant stanu kryzysowego diagnozowanego w sferze społecznej stanowi bezrobocie. Brak możliwości zarobkowania jest znaczącym czynnikiem wzmagającym zagrożenie wykluczeniem społecznym i marginalizacją, pociągającym za sobą konieczność korzystania ze wsparcia pomocy społecznej oraz ubóstwo.

— Odsetek bezrobotnych mieszkańców w 2022 roku [%]

W oparciu o dane Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowcu Świętokrzyskim określono odsetek mieszkańców poszczególnych jednostek analitycznych pozostających bez pracy. W całej gminie Kunów odsetek ten wyniósł w 2022 roku 3,07%. Najwyższe wartości odnotowano w sołectwach Kurzacze (9,8%), Miłkowska Karczma (6,53%) oraz Małe Jodło (4,24%).

— Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w 2022 roku [%]

Aktywizacja zawodowa osób długotrwale bezrobotnych jest nadal istotnym problemem społecznym i wyzwaniem dla publicznych służb zatrudnienia. Wydłużający się okres pozostawania bez pracy przekłada na sytuację materialną oraz psychofizyczną mieszkańców i w sposób zdecydowany utrudnia powrót na rynek pracy. Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych w gminie wyniósł 46,53%. Najmniej korzystne wyniki w tym aspekcie charakteryzują z kolei sołectwo Biechów (100% bezrobotnych to osoby długotrwale bezrobotne¹), Udzieców (66,67%), Doły Biskupie (62,5%) oraz Nietulisko Duże (60%).

— Udział osób bezrobotnych w wieku 55+ w ogólnej liczbie bezrobotnych w 2022 roku [%]

Poza charakterystyką sytuacji w zakresie bezrobocia z uwzględnieniem danych dotyczących okresu pozostawania bez pracy, istotnym czynnikiem rzutującym na realne szanse na rynku pracy jest również wiek osób poszukujących pracy. Osoby tracące prace będące w wieku okołoemerytalnym mają stosunkowo mniejsze szanse na powrót na rynek pracy niż osoby młodsze. Wiąże się to przede wszystkim z przepisami pracowniczej ochrony przedemerytalnej. Zgodnie z art. 39 Kodeksu pracy „pracodawca nie może wypowiedzieć umowy o pracę pracownikowi, któremu brakuje nie więcej niż 4 lata do osiągnięcia wieku emerytalnego, jeżeli okres zatrudnienia umożliwia mu uzyskanie prawa do emerytury z osiągnięciem tego wieku”. Wśród wszystkich bezrobotnych mieszkańców gminy Kunów osoby w wieku powyżej 55 roku życia stanowią 18,75%.

---

¹ Należy przy tym wyjaśnić, że w sołectwie Biechów realna skala bezrobocia to jedna zarejestrowana osoba bezrobotna.

Najwyższy udział tej grupy wiekowej obserwuje się wśród bezrobotnych mieszkańców sołectw takich jak: Biechów (100%)², Doły Biskupie (37,5%) i Boksycka (33,33%).

Tabela 7. Podsumowanie wskaźników wg jednostek – bezrobocie

Jednostka/ Wskaźniki	Odsetek bezrobotnych mieszkańców w 2022 roku [%]	Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w 2022 roku [%]	Udział osób bezrobotnych w wieku 55+ w ogólnej liczbie bezrobotnych w 2022 roku [%]
Sołectwo Biechów	1,69%	100,00%	100,00%
Sołectwo Boksycka	3,12%	52,38%	33,33%
Sołectwo Bukowie	3,13%	54,55%	9,09%
Sołectwo Chocimów	4,14%	33,33%	16,67%
Sołectwo Doły Biskupie	1,85%	62,50%	37,50%
Sołectwo Janik	2,19%	58,33%	12,50%
Sołectwo Kolonia Inwalidzka	3,63%	8,33%	25,00%
Sołectwo Kolonia Piaski	2,44%	33,33%	16,67%
Sołectwo Kurzacze	9,80%	40,00%	20,00%
Sołectwo Małe Jodło	4,24%	20,00%	20,00%
Sołectwo Miłkowska Karczma	6,53%	41,38%	24,14%
Sołectwo Nietulisko Duże	2,66%	60,00%	15,00%
Sołectwo Nietulisko Małe	3,32%	57,14%	14,29%
Sołectwo Prawęcín	3,37%	44,44%	11,11%
Sołectwo Rudka	2,62%	40,00%	30,00%
Sołectwo Udziców	2,94%	66,67%	0,00%
Sołectwo Wymysłów	3,85%	38,10%	14,29%
Osiedle Kunów	2,73%	48,05%	15,58%
Osiedle Kunów Piaski	2,73%	48,05%	15,58%
Gmina Kunów	3,07%	46,53%	18,75%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowcu Świętokrzyskim.

² Jw.

Bezpieczeństwo

Poczucie bezpieczeństwa jest jedną z kluczowych kwestii branych pod uwagę przy decyzji o wyborze miejsca zamieszkania. Obszary charakteryzujące się wysokimi wskaźnikami przestępczości czy też kumulacją wykroczeń o różnym charakterze wpływają m.in. na obniżenie wartości nieruchomości i świadczą o niskiej atrakcyjności do życia danego obszaru, osiedla czy ulicy. W związku z powyższym w ramach prac diagnostycznych przeanalizowano dane pozyskane z Komisariatu Policji w Kunowie. Na potrzeby niniejszej diagnozy sytuację w poszczególnych jednostkach ilustrują wskaźniki:

— Liczba popełnionych wykroczeń i przestępstw na 100 mieszkańców w 2022 roku

Przeanalizowano statystyki policyjne dla gminy biorąc pod uwagę m.in. przestępstwa oraz wykroczenia. Zdecydowanie najczęściej tego typu sytuacji w odniesieniu do liczby mieszkańców i istotnie więcej niż w innych jednostkach ujawniono w sołectwie Kurzacze (25,49). Na kolejnych miejscach znalazły się natomiast sołectwa Miłkowska Karczma (5,41), osiedle Kunów Piaski (3,76) oraz Nietulisko Duże (3,73).

— Liczba popełnionych kradzieży i naruszeń nietykalności na 100 mieszkańców w 2022 roku

Nieco inaczej wygląda rozkład przypadków łamania prawa w odniesieniu do kradzieży i naruszenia nietykalności mieszkańców relatywizowany w przeliczeniu na 100 mieszkańców poszczególnych jednostek. Pod tym względem sytuacja przedstawia się najmniej korzystnie w sołectwie Małe Jodło (0,85), osiedlu Kunów Piaski (0,69) oraz sołectwie Rudka (0,52).

Tabela 8. Podsumowanie wskaźników wg jednostek – bezpieczeństwo

Jednostka/ Wskaźniki	Liczba popełnionych wykroczeń i przestępstw na 100 mieszkańców w 2022 roku	Liczba popełnionych kradzieży i naruszeń nietykalności na 100 mieszkańców w 2022 roku
Sołectwo Biechów	1,69	0,00
Sołectwo Bokszycka	3,27	0,15
Sołectwo Bukowie	0,57	0,00
Sołectwo Chocimów	1,03	0,00
Sołectwo Doły Biskupie	2,08	0,23
Sołectwo Janik	1,28	0,18
Sołectwo Kolonia Inwalidzka	1,51	0,00
Sołectwo Kolonia Piaski	1,63	0,41
Sołectwo Kurzacze	25,49	0,00
Sołectwo Małe Jodło	0,85	0,85
Sołectwo Miłkowska Karczma	5,41	0,00

DIAGNOZA SŁUŻĄCA WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI
Miasta i Gminy Kunów

Jednostka/ Wskaźniki	Liczba popełnionych wykroczeń i przestępstw na 100 mieszkańców w 2022 roku	Liczba popełnionych kradzieży i naruszeń nietykalności na 100 mieszkańców w 2022 roku
Sołectwo Nietulisko Duże	3,73	0,00
Sołectwo Nietulisko Małe	0,95	0,00
Sołectwo Prawęcín	1,12	0,37
Sołectwo Rudka	2,89	0,52
Sołectwo Udziców	2,94	0,00
Sołectwo Wymysłów	0,92	0,18
Osiedle Kunów	2,93	0,41
Osiedle Kunów Piaski	3,76	0,69
Gmina Kunów	2,51	0,28

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Komisariatu Policji w Kunowie.

Edukacja i aktywność społeczna

Efekty osiągnięte przez uczniów w porównywalnych wynikach egzaminów zewnętrznych pozwalają ocenić poziom kształcenia m.in. na poziomie podstawowym. Jakość kształcenia i dostęp do rozwiniętych usług edukacyjnych wpływa na szanse rozwojowe dzieci i młodzieży oraz przygotowuje je do rozwijania pasji, talentów i kontynuowania edukacji na kolejnych szczeblach. Im lepsze wyniki uczniów tym wyższy kapitał ludzki, z kolei słabsze rezultaty edukacyjne i problemy wychowawcze w szkołach są przesłankami do podejmowania działań wyrównawczych i wspierających poprzez rozwijanie i poszerzanie kompetencji pozwalających na pełne uczestnictwo w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym.

- Średni wynik egzaminu ósmoklasisty (język polski, matematyka i język angielski) – rok szkolny 2021/2022

Zakończenie edukacji na szczeblu podstawowym w postaci egzaminu ósmoklasisty pozwala na weryfikację jakości nauczania w poszczególnych szkołach oraz poziomu wiedzy uczniów poszczególnych szkół. Na bazie obwodów szkolnych uśrednione wyniki egzaminów przypisano do jednostek analitycznych wyznaczonych w gminie Kunów. Najlepsze rezultaty – zgodnie z rejonizacją - osiągnęli uczniowie, którzy zamieszkują sołectwa Biechów, Bukowie, Chocimów, Doły Biskupie, Małe Jodło, Prawęcín, Rudka i Udziców – było to średnio 64,07 punktów. Z kolei najslabsze wyniki osiągnęli uczniowie z sołectw Wymysłów (54,13), Miłkowska Karczma i Janik (54,65).

- Odsetek dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach podstawowych w jednostki zamieszkania – rok szkolny 2021/2022 [%]

Wskaźnik ten przedstawia odsetek uczniów ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi w poszczególnych placówkach edukacyjnych na poziomie podstawowym. Do tej grupy zaliczani są m.in. uczniowie z różnego rodzaju niepełnosprawnościami: ruchową, intelektualną, sensoryczną, komunikowania społecznego (autyzm). Tym samym grupę tą zaliczamy do katalogu osób o szczególnych potrzebach, na rzecz których w ramach działań rewitalizacyjnych mogą być realizowane adekwatne do potrzeb projekty edukacyjne, rozwojowe czy rehabilitacyjne. Największy odsetek uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi zidentyfikowano w sołectwie Doły Biskupie (5,56%) oraz osiedlach Kunów (4,82%) i Kunów Piaski (4,65%).

— Frekwencja w wyborach samorządowych w 2018 roku [%]

Zaangażowanie w szeroko pojęte życie społeczne i działalność wspólnotową jest jednym z wyróżników dobrze zorganizowanej społeczności lokalnej. Przejawia się ono między innymi we współodpowiedzialności mieszkańców za kształtowanie wizji rozwoju swojego miasta lub gminy. Aktywność wyborcza, a więc możliwość skorzystania z czynnego prawa wyborczego przy wyborze lokalnego władarza (burmistrza miasta i gminy) różnicuje się na poziomie gminy i wskazuje obszary, w których zaangażowanie obywatelskie kształtuje się na niekorzystnym poziomie. Frekwencję wyborczą niższą niż średnia dla całej gminy (54,4%) odnotowało aż 8 jednostek analitycznych. Najmniej aktywni obywatele byli uprawnieni do głosowania w komisjach obwodowych obejmujących sołectwa Chocimów, Małe Jodło i Prawęcín (49%) oraz Boksycka (50%).

Tabela 9. Podsumowanie wskaźników wg jednostek – edukacja i aktywność społeczna

Jednostka/ Wskaźniki	Średni wynik egzaminu ósmoklasisty (język polski, matematyka i język angielski) – rok szkolny 2021/2022	Odsetek dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach podstawowych wg jednostki zamieszkania – rok szkolny 2021/2022 [%]	Frekwencja w wyborach samorządowych w 2018 roku [%]
Sołectwo Biechów	64,07	0,00%	60,9%
Sołectwo Boksycka	55,18	0,00%	50%
Sołectwo Bukowie	64,07	4,35%	60,9%
Sołectwo Chocimów	64,07	0,00%	49%
Sołectwo Doły Biskupie	64,07	5,56%	59,4%
Sołectwo Janik	54,65	3,23%	57,6%
Sołectwo Kolonia Inwalidzka	55,18	0,00%	57,6%
Sołectwo Kolonia Piaski	59,62	0,00%	50,7%
Sołectwo Kurzacze	55,18	0,00%	56,6%
Sołectwo Małe Jodło	64,07	0,00%	49%

DIAGNOZA SŁUŻĄCA WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI
Miasta i Gminy Kunów

Jednostka/ Wskaźniki	Średni wynik egzaminu ósmoklasisty (język polski, matematyka i język angielski) – rok szkolny 2021/2022	Odsetek dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach podstawowych wg jednostki zamieszkania – rok szkolny 2021/2022 [%]	Frekwencja w wyborach samorządowych w 2018 roku [%]
Sołectwo Miłkowska Karczma	54,65	0,00%	56,6%
Sołectwo Nietulisko Duże	58,78	2,63%	55,9%
Sołectwo Nietulisko Małe	58,78	0,00%	50,7%
Sołectwo Prawęcín	64,07	0,00%	49%
Sołectwo Rudka	64,07	0,00%	54,9%
Sołectwo Udzciców	64,07	0,00%	60,9%
Sołectwo Wymysłów	54,13	4,00%	51,1%
Osiedle Kunów	59,62	4,82%	54,2%
Osiedle Kunów Piaski	59,62	4,65%	54,9%
Gmina Kunów	56,72	3,00%	54,4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Miasta i Gminy w Kunowie, Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łodzi oraz Państwowej Komisji Wyborczej.

KROK 3. Analiza danych w pozostałych sferach

W ramach tego etapu przeprowadzono szczegółową diagnozę zjawisk występujących na terenie gminy Kunów w pozostałych (pozaspołecznych) sferach wskazanych w ustawie o rewitalizacji. Analiza – analogicznie jak w kroku poprzednim - została przeprowadzona w podziale na ustalone jednostki referencyjne z uwzględnieniem wskaźników opisujących negatywne zjawiska gospodarcze, środowiskowe, funkcjonalno-przestrzenne i techniczne.

Tabela 10. Wykaz wskaźników do sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej

Lp.	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Definicja wskaźnika
1.	Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Urząd Miasta i Gminy Kunów	Wskaźnik może świadczyć o stanie lokalnej gospodarki i aktywności gospodarczej/poziomie przedsiębiorczości mieszkańców gminy.
2.	Udział wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w ich ogólnej liczbie	Urząd Miasta i Gminy Kunów	Wskaźnik może świadczyć o stanie lokalnej gospodarki i występowaniu ewentualnych problemów na lokalnym rynku pracy.
3.	Zmiana liczby podmiotów gospodarczych w latach 2017-2022	Urząd Miasta i Gminy Kunów	Wskaźnik obrazuje zmiany związane z kondycją lokalnej gospodarki – jej rozwojem, stagnacją lub kurczeniem się.
4.	Średnie roczne stężenie pyłu PM _{2,5}	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	Wskaźnik obrazuje stan jakości powietrza pod względem obecności pyłu zawieszzonego PM _{2,5} na podstawie danych GIOŚ.
5.	Średnie roczne stężenie B(a)P	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	Wskaźnik obrazuje stan jakości powietrza pod względem obecności benzo(a)pirenu na podstawie danych GIOŚ.
6.	Ilość azbestu pozostałego do unieszkodliwienia (kg) na 100 mieszkańców	Urząd Miasta i Gminy Kunów	Wskaźnik obrazuje skalę występowania w gminie azbestu - materiału mogącego stanowić zagrożenia dla zdrowia mieszkańców.
7.	Udział budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej	Urząd Miasta i Gminy Kunów	Wskaźnik obrazuje stopień skanalizowania poszczególnych jednostek i może świadczyć o konieczności rozwoju sieci kanalizacyjnej.
8.	Odsetek budynków użyteczności publicznej z wejściem dostępnym dla osób z niepełnosprawnością ruchową	Urząd Miasta i Gminy Kunów	Wskaźnik może świadczyć o konieczności poprawy infrastruktury – obiektów użyteczności publicznej – pod kątem zapewnienia podstawowej dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami.

DIAGNOZA SŁUŻĄCA WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI Miasta i Gminy Kunów

9.	Gęstość średnioważona przystanków	Urząd Miasta i Gminy Kunów	Wskaźnik przedstawia dostępność i rozkład infrastruktury punktowej transportu zbiorowego na terenie gminy.
10.	Odsetek przystanków komunikacji publicznej wyposażonych w wiatę	Urząd Miasta i Gminy Kunów	Wskaźnik obrazuje jakość infrastruktury punktowej transportu zbiorowego na terenie gminy.
11.	Odsetek budynków użyteczności publicznej wyposażonych w instalację fotowoltaiczną	Urząd Miasta i Gminy Kunów	Wskaźnik obrazuje jakość tkanki budowlanej poprzez udział budynków publicznych korzystających z odnawialnych źródeł energii.
12.	Odsetek budynków użyteczności publicznej z toaletą niedostosowaną do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	Urząd Miasta i Gminy Kunów	Wskaźnik może świadczyć o konieczności poprawy infrastruktury – obiektów użyteczności publicznej – pod kątem zapewnienia dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami.
13.	Udział budynków i obiektów zabytkowych w ogólnej liczbie budynków	Urząd Miasta i Gminy Kunów	Wskaźnik obrazuje jakość tkanki budowlanej i może świadczyć o konieczności ponoszenia dodatkowych nakładów finansowych na utrzymanie obiektów zabytkowych.

Źródło: opracowanie własne

Sfera gospodarcza

Kondycja gospodarcza gminy jest jednym z wyznaczników poziomu życia mieszkańców. Lokalny rynek pracy i jego atrakcyjność, siła, a także liczebność, specjalizacja i innowacyjność firm, skala zatrudnienia i bezrobocia oraz wysokość wynagrodzeń wpływają na dynamikę rozwoju gminy. Negatywne trendy w tych obszarach mogą sprzyjać podejmowaniu decyzji migracyjnych przez mieszkańców, wpływać na tzw. drenaż mózgow i odpływ kapitału społecznego z obszaru gminy. W celu analizy powyższych zjawisk wykorzystano trzy wskaźniki:

— Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w 2022 roku

Nasylenie kunowskiego rynku pracy aktywnymi podmiotami gospodarczymi oscyluje na poziomie 3,57 na każdych 100 mieszkańców (wartość średnia dla gminy). Zdecydowanie pozytywnie na tle wartości średnich oraz pozostałych jednostek wybija się sołectwo Kurzacze, gdzie wskaźnik ten wynosi 10. Odwrotna sytuacja ma miejsce w sołectwie Bukowie, tutaj ulokowała się nieco ponad 1 firma/100 mieszkańców. Niewiele lepsza sytuacja występuje w jednostkach: Prawęcín (1,50/100 mieszkańców), Kolonia Inwalidzka (1,51/100 mieszkańców), Doły Biskupie (1,62/100 mieszkańców), Biechów (1,69/100 mieszkańców), Udziów (1,96/100 mieszkańców), Chocimów (2,07/100 mieszkańców).

— Zmiana liczby podmiotów gospodarczych w latach 2017-2022 [%]

Wskaźnik ten pozwala uchwycić dynamikę lokalnego rynku pracy i zweryfikować jego stabilność lub trendy rozwojowe w poszczególnych jednostkach analitycznych. Na przestrzeni 5 analizowanych lat w gminie Kunów liczba podmiotów gospodarczych wzrosła o 14%. Tendencja ta nie dotyczy jednak całej gminy – odwrotny trend odnotowano dla sołectwa Kolonia Piaski, gdzie nastąpił spadek o 15%. Najkorzystniejsza sytuacja występuje w sołectwie Małe Jodło, gdzie odnotowano dwukrotny wzrost liczby podmiotów gospodarczych oraz Udziów (wzrost o 100%).

— Udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w 2022

O negatywnych trendach w obszarze przedsiębiorczości może świadczyć odsetek podmiotów, które zakończyły działalność gospodarczą w 2022 roku nie radząc sobie m.in. z rosnącą inflacją i kosztami pracy. Udział takich firm w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych wyniósł 4% dla gminy Kunów. W siedmiu jednostkach był on widocznie wyższy, począwszy od sołectwa Bukowie (29%), i Prawęcín (20%) poprzez sołectwo Chocimów (10%), ponadto wyrejestrowane podmioty przekraczały wartość średnią dla gminy także w sołectwach Doły Biskupie i Wymysłów (po 8%), Janik (6%) i Nietulisko Małe (5%).

Tabela 11. Podsumowanie wskaźników wg jednostek – sfera gospodarcza

Jednostka/ Wskaźniki	Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w 2022 r.	Zmiana liczby podmiotów gospodarczych w latach 2017-2022 (%)	Udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w 2022 r. [%]
Sołectwo Biechów	1,69	0%	0%
Sołectwo Bokszycka	4,90	18%	3%
Sołectwo Bukowie	1,14	40%	29%
Sołectwo Chocimów	2,07	11%	10%
Sołectwo Doły Biskupie	1,62	8%	8%
Sołectwo Janik	4,56	21%	5%
Sołectwo Kolonia Inwalidzka	1,51	20%	0%
Sołectwo Kolonia Piaski	3,25	-15%	0%
Sołectwo Kurzacze	9,80	25%	0%
Sołectwo Małe Jodło	2,54	200%	0%
Sołectwo Miłkowska Karczma	5,18	39%	0%
Sołectwo Nietulisko Duże	2,80	26%	4%
Sołectwo Nietulisko Małe	2,61	13%	6%
Sołectwo Prawęcín	1,50	0%	20%
Sołectwo Rudka	4,72	0%	4%
Sołectwo Udźców	1,96	100%	0%
Sołectwo Wymysłów	5,13	13%	8%
Osiedle Kunów	3,75	8%	1%
Osiedle Kunów Piaski	3,75	8%	1%
Gmina Kunów	3,57	14%	4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Miasta i Gminy Kunów.

Sfera środowiskowa

Stan środowiska charakteryzujący miejsce zamieszkania jest istotnym czynnikiem wpływającym na jakość życia, kondycję zdrowotną i poczucie bezpieczeństwa, postrzeganie przestrzeni czy poczucie dobrostanu, który także znacząco wpływa na wzmocnienie funkcji osadniczych danego obszaru. Dlatego też czynniki środowiskowe, które wraz ze wzrostem świadomości mieszkańców dotyczących m.in. zanieczyszczenia powietrza czy zmian klimatycznych stopniowo zyskują na znaczeniu. Na podstawie danych

uzyskanych od Urzędu Miasta i Gminy Kunów oraz Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (GIOŚ) do analizy sfery środowiskowej wykorzystano trzy wskaźniki:

— Ilość azbestu (kg) na 100 mieszkańców w 2022 roku

Wartość wskaźnika jest zróżnicowana dla poszczególnych jednostek analitycznych. Średnia masa azbestu przypadająca na 100 mieszkańców gminy Kunów wynosiła 51.707,97 kg. Najbardziej niekorzystne wartości wskaźnika odnotowano w sołectwie Biechów (222.381,36 kg na 100 mieszkańców) oraz sołectwie Małe Jodło (218.834,75 kg na 100 mieszkańców). Z kolei sołectwa Boksycka (2.0783,80 kg na 100 mieszkańców), Wymysłów (21.343,41 kg na 100 mieszkańców) oraz Miłkowska Karczma (27.611,49 kg na 100 mieszkańców) cechują się najniższymi wartościami wskaźnika w gminie.

— Średnie roczne stężenie PM_{2,5} w 2021 roku

Na podstawie danych z Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego można wywnioskować, że średnie roczne stężenie pyłów PM_{2,5} dla gminy Kunów w 2021 r. wynosiło 15,5-18,4 (µg/m³). Najgorsza sytuacja pod tym względem występowała w następujących jednostkach: sołectwo Boksycka (20,5- 25,4 (µg/m³)), sołectwo Wymysłów (20,5-25,4 (µg/m³)) oraz sołectwo Rudka (18,5-20,4 (µg/m³)). W dwóch jednostkach wartość wskaźnika sytuuje się korzystniej niż średnia dla gminy - są to sołectwa Kolonia Piaski oraz Kurzacze (12,5- 15,4 (µg/m³)).

— Średnie roczne stężenie B(a)P w 2021 roku

Wskaźnik obrazuje średni roczny zakres stężenia benzo(a)pirenu na terenie danej jednostki. Analizując rozkład przestrzenny tego wskaźnika, można zaobserwować, że dla większości jednostek jego wartość mieści się w przedziale 1,50 - 5,00 (µg/m³). Natomiast w sołectwach Kolonia Piaski oraz Kurzacze wartość wskaźnika jest niższa od przeciętnej dla gminy Kunów i wynosi 1,01-1,25 (µg/m³).

Tabela 12. Podsumowanie wskaźników wg jednostek – sfera środowiskowa

Jednostka/ Wskaźniki	Ilość azbestu na 100 mieszkańców w 2022 r.	Średnie roczne stężenie PM _{2,5} w 2021 r.	Średnie roczne stężenie B(a)P w 2021 r.
Sołectwo Biechów	222.381,36	15,5 - 18,4	1,50 - 5,00
Sołectwo Boksycka	20.783,80	20,5 - 25,4	1,50 - 5,00
Sołectwo Bukowie	107.203,13	15,5 - 18,4	1,50 - 5,00
Sołectwo Chocimów	114.015,52	15,5 - 18,4	1,50 - 5,00
Sołectwo Doły Biskupie	96.533,49	15,5 - 18,4	1,50 - 5,00
Sołectwo Janik	39.396,90	15,5 - 18,4	1,50 - 5,00
Sołectwo Kolonia Inwalidzka	67.518,13	15,5 - 18,4	1,50 - 5,00

Jednostka/ Wskaźniki	Ilość azbestu na 100 mieszkańców w 2022 r.	Średnie roczne stężenie PM _{2,5} w 2021 r.	Średnie roczne stężenie B(a)P w 2021 r.
Sołectwo Kolonia Piaski	34.786,59	12,5 - 15,4	1,01 - 1,25
Sołectwo Kurzacze	76.617,65	12,5 - 15,4	1,01 - 1,25
Sołectwo Małe Jodło	218.834,75	15,5 - 18,4	1,50 - 5,00
Sołectwo Miłkowska Karczma	27.611,49	15,5 - 18,4	1,50 - 5,00
Sołectwo Nietulisko Duże	56.141,15	15,5 - 18,4	1,50 - 5,00
Sołectwo Nietulisko Małe	67.699,05	15,5 - 18,4	1,50 - 5,00
Sołectwo Prawęcín	145.387,64	15,5 - 18,4	1,50 - 5,00
Sołectwo Rudka	30.661,42	18,5 - 20,4	1,50 - 5,00
Sołectwo Udziarów	123.735,29	15,5 - 18,4	1,50 - 5,00
Sołectwo Wymysłów	21.343,41	20,5 - 25,4	1,50 - 5,00
Osiedle Kunów	29.760,45	15,5 - 18,4	1,50 - 5,00
Osiedle Kunów Piaski	29.760,45	15,5 - 18,4	1,50 - 5,00
Gmina Kunów	51.707,97	15,5 - 18,4	1,50 - 5,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Miasta i Gminy Kunów oraz Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Sfera techniczna

W katalogu negatywnych czynników i zjawisk pozaspółecznych znalazły się również zagadnienia techniczne, odnoszące się w szczególności do: stanu technicznego obiektów budowlanych poprzez określenie jakości budynków użyteczności publicznej oraz niedostatku rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z istniejących obiektów budowlanych, w tym także rozwiązań służących zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Sfera techniczna umożliwi przede wszystkim określenie stanu technicznego budynków znajdujących się w gminie. Wybrane wskaźniki pozwalają na ocenę poszczególnych jednostek pod względem występowania zarówno negatywnych, jak i pozytywnych zjawisk w tym zakresie.

- Odsetek budynków użyteczności publicznej wyposażonych w instalację fotowoltaiczną w ogólnej liczbie budynków użyteczności publicznej w 2022 roku [%]

Wskaźnikiem, którego wysoki poziom pozytywnie rzutuje na ocenę stanu tkanki budowlanej miasta i gminy jest udział budynków użyteczności publicznej wyposażonych w OZE / posiadających instalację fotowoltaiczną w ogólnej liczbie tego typu budynków. Najkorzystniejszy wynik w tym zakresie charakteryzował sołectwa: Doły Biskupie

i Wymysłów, gdzie 50% budynków użyteczności publicznej posiada instalację fotowoltaiczną. W sołectwie Nietulisko Duże oraz osiedlu Kunów wartość wskaźnika osiągnęła poziom powyżej średniej dla całej gminy wynoszący 20,69% i wyniosła odpowiednio: 33,33% i 37,50%. W pozostałych jednostkach analitycznych nie odnotowano żadnego obiektu użyteczności publicznej wyposażonego w instalację OZE (wartość wskaźnika wynosi zatem 0%).

- Odsetek budynków użyteczności publicznej wyposażonych w toaletę niedostosowaną do potrzeb os. z niepełnosprawnościami do ogólnej liczby budynków użyteczności publicznej w 2022 roku [%]

Kolejny ze wskaźników uwzględnionych w ramach sfery technicznej odnosi się do spełnienia standardów dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami w ramach obiektów użyteczności publicznej. W skali całej gminy tylko 13,8% budynków tego typu dysponuje toaletą dostosowaną do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. W 16 z analizowanych 19 jednostek gminy Kunów nie odnotowano żadnego budynku publicznego, który byłby w tym aspekcie dostępny (0,00%). W sołectwie Doły Biskupie i Wymysłów połowa budynków użyteczności publicznej posiada dostosowaną toaletę do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Bardziej niekorzystana pod tym względem sytuacja dotyczy sołectwa Nietulisko Duże (33,33% budynków) oraz osiedla Kunów (12,5%).

- Udział obiektów i budynków zabytkowych w ogólnej liczbie budynków w 2022 roku [%]

Występowanie obiektów zabytkowych w danej jednostce określono jako destymulantę, z uwagi na wyższe - niż w przypadku budynków niebędących zabytkami - koszty utrzymania i modernizacji tkanki zabytkowej oraz restrykcyjne wymogi prawno – proceduralne w tym zakresie. Im wyższa kumulacja obiektów zabytkowych na danym terenie tym większa konieczność ponoszenia dodatkowych nakładów finansowych na ich utrzymanie. Największym udziałem obiektów zabytkowych w ogólnej liczbie budynków wyróżnia się sołectwo: Doły Biskupie (6,13%), Chocimów (3,53%) oraz Nietulisko Duże (2,47%). Udziałem obiektów zabytkowych powyżej przeciętnej dla gminy wartości (1,04%) odznaczało się również osiedle Kunów (1,5%) oraz sołectwo Kolonia Inwalidzka (1,79%). W jedenastu jednostkach tj. sołectwa: Biechów, Bokszycka, Bukowie, Kolonia Piaski, Kurzacze, Małe Jodło, Miłkowska Karczma, Rudka, Udziców, Wymysłów oraz osiedla Kunów Piaski nie występowały żadne obiekty zabytkowe.

Tabela 13. Podsumowanie wskaźników wg jednostek – sfera techniczna

Jednostka/ Wskaźniki	Odsetek budynków użyteczności publicznej wyposażonych w instalację fotowoltaiczną w 2022 r. [%]	Odsetek budynków użyteczności publicznej wyposażonych w toaletę niedostosowaną do potrzeb os. z niepełnosprawnościami do ogólnej liczby budynków użyteczności publicznej w 2022 r. [%]	Udział obiektów i budynków zabytkowych w ogólnej liczbie budynków w 2022 r. [%]
Sołectwo Biechów	0,00%	0,00%	0,00%
Sołectwo Bokszycka	0,00%	0,00%	0,00%
Sołectwo Bukowie	0,00%	0,0%	0,00%
Sołectwo Chocimów	0,00%	0,0%	3,53%
Sołectwo Doły Biskupie	50,00%	50,0%	6,13%
Sołectwo Janik	0,00%	0,0%	0,23%
Sołectwo Kolonia Inwalidzka	0,00%	0,0%	1,79%
Sołectwo Kolonia Piaski	0,00%	0,0%	0,00%
Sołectwo Kurzacze	0,00%	0,00%	0,00%
Sołectwo Małe Jodło	0,00%	0,00%	0,00%
Sołectwo Miłkowska Karczma	0,00%	0,0%	0,00%
Sołectwo Nietulisko Duże	33,33%	33,3%	2,47%
Sołectwo Nietulisko Małe	0,00%	0,0%	0,67%
Sołectwo Prawęcín	0,00%	0,0%	0,96%
Sołectwo Rudka	0,00%	0,00%	0,00%
Sołectwo Udziców	0,00%	0,00%	0,00%
Sołectwo Wymysłów	50,00%	50,0%	0,00%
Osiedle Kunów	37,50%	12,5%	1,50%
Osiedle Kunów Piaski	0,00%	0,0%	0,00%
Gmina Kunów	20,69%	13,8%	1,04%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Miasta i Gminy Kunów.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Sfera przestrzenno-funkcjonalna jest kolejnym istotnym obszarem w jakim należy poszukiwać zagadnień kryzysowych pozwalających na wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy. W jej zakresie znajdują się aspekty dotyczące infrastruktury technicznej, komunikacyjnej oraz dostępności architektonicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami. Na podstawie danych uzyskanych od Urzędu Miasta i Gminy Kunów do analizy sfery przestrzenno-funkcjonalnej wykorzystano cztery wskaźniki:

- Odsetek budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie budynków w 2022 roku [%]

Wskaźnik określa stopień skanalizowania budynków położonych w poszczególnych jednostkach referencyjnych gminy. Dostęp do sieci kanalizacyjnej jest istotnym aspektem przekładającym się na jakość zamieszkiwania na danym obszarze, wpływa także korzystnie na stan środowiska naturalnego. Wskaźnik skanalizowania obliczono na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Miasta i Gminy Kunów w odniesieniu do ogólnej liczby budynków w danej jednostce analitycznej. Ze wszystkich analizowanych jednostek referencyjnych jedynie siedem (na 19) posiada dość wysoki stopień skanalizowania. Najwyższy w skali gminy wskaźnik udziału budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej w odniesieniu do ogólnej liczby budynków uzyskuje sołectwo Boksycka (88,24%), Osiedle Kunów (86,50%), sołectwo Rudka (80,79%), sołectwo Wymysłów (76,04%) oraz sołectwa Nietulisko Duże, Nietulisko Małe i Osiedle Kunów Piaski (odpowiednio 74,49%; 74,67% oraz 74,04%). Poziomy tych wskaźników znacznie przewyższają wartość średnią dla całej gminy, która wynosi 45,24%. Najgorsza sytuacja w zakresie dostępu do sieci kanalizacyjnej charakteryzuje pozostałą część gminy, a więc sołectwa: Biechów, Bukowie, Chocimów, Doły Biskupie, Kolonia Inwalidzka, Kolonia Piaski, Kurzacze, Małe Jodło, Miłkowska Karczma, Prawęcín a także Udzićów. Na terenie tych sołectw nie odnotowano żadnego budynku z dostępem do sieci kanalizacyjnej.

- Odsetek budynków użyteczności publicznej z wejściem dostępnym dla osób z niepełnosprawnością ruchową w 2022 roku [%]

Kolejny ze wskaźników uwzględnionych w ramach sfery przestrzenno-funkcjonalnej odnosi się do spełnienia standardów dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami w ramach obiektów użyteczności publicznej. Odsetek budynków użyteczności publicznej z wejściem dostępnym dla osób z niepełnosprawnością ruchową w gminie Kunów wynosi 17,24%. Jedynie na terenie trzech jednostek analitycznych wartość tego wskaźnika uzyskuje poziom przewyższający średnią dla całej gminy i są to: sołectwo Nietulisko Duże (33,33%), Osiedle Kunów (37,50%) i sołectwo Wymysłów (50%). W pozostałych sołectwach gminy wartość wskaźnika wyniosła 0%.

– Gęstość średnioważona przystanków w 2022 roku

Wskaźnik dotyczący gęstości średnioważonej przystanków przedstawia dostępność infrastruktury punktowej transportu zbiorowego na terenie gminy Kunów. Gęstość średnioważona przystanków (według Engla) została obliczona poprzez wyliczenie ilorazu liczby przystanków komunikacji zbiorowej oraz pierwiastka z iloczynu powierzchni danej jednostki na 10 000 mieszkańców. Podstawą do wyliczenia wskaźnika były dane dotyczące liczby przystanków otrzymane z Urzędu Miasta i Gminy. Niskie wartości wskaźnika gęstości średnioważonej przystanków stanowią o ograniczonych możliwościach korzystania z transportu publicznego przez mieszkańców gminy, co w konsekwencji może przyczyniać się do wykluczenia komunikacyjnego i gorszego dostępu do usług, obiektów i przestrzeni publicznych. Wartość tego wskaźnika dla całej gminy wyniosła 1,25. Najkorzystniejsza sytuacja w tym zakresie dotyczy sołectwa Miłkowska Karczma (3,13), sołectwa Boksycka (2,97), sołectwa Bukowie (2,26), sołectwa Chocimów (2,22) oraz osiedla Kunów Piaski (2,12). Natomiast jednostki, które uzyskały najniższe wartości to: sołectwo Kurzacze i Udziców (0) oraz osiedle Kunów (0,95), sołectwo Biechów (0,8), sołectwo Kolonia Piaski (0,59) i sołectwo Prawęcín (0,46).

– Odsetek przystanków komunikacji publicznej z wiatą w 2022 roku

Wskaźnik dotyczący udziału przystanków komunikacji publicznej z wiatą obrazuje jakość infrastruktury punktowej transportu publicznego i wskazuje na poziom komfortu dla mieszkańców korzystających z publicznego transportu na terenie gminy. Jest to także istotny czynnik podnoszący jakość i komfort przemieszczania się po terenie gminy przez osoby o szczególnych potrzebach tj. osoby starsze, osoby z małymi dziećmi (obecność zadaszenia przystanku, ławka). Wartość średnia tego wskaźnika dla gminy Kunów wyniosła 31,78%. Najlepsza sytuacja w tym zakresie występuje na terenie sołectwa Rudka, gdzie 75% przystanków posiada wiaty oraz sołectwa Bukowie (57,14%) i osiedla Kunów (50%). Gorsza sytuacja dotyczy sołectw: Miłkowska Karczma (6,67%), Nietulisko Małe (20%) Boksycka (22,22%), Janik (22,73%), Nietulisko Duże (27,27%) oraz Chocimów (28,57%), gdzie analizowany wskaźnik osiągnął wartości poniżej średniej dla gminy. W czterech jednostkach analitycznych nie występuje ani jeden przystanek wyposażony w wiatę (wartość wskaźnika wynosi 0%). Taka sytuacja dotyczy sołectw: Biechów, Kolonia Piaski, Kurzacze oraz Udziców.

Tabela 14. Podsumowanie wskaźników wg jednostek – sfera przestrzenno-funkcjonalna

Jednostka/ Wskaźniki	Odsetek budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej w 2022 r. [%]	Odsetek budynków użyteczności publicznej z wejściem dostępnym dla osób z niepełnosprawnością ruchową w 2022 r. [%]	Gęstość średnioważona przystanków w 2022 r.	Odsetek przystanków komunikacji publicznej z wiatą w 2022 r. [%]
Sołectwo Biechów	0,00%	0,00%	0,80	0,00%
Sołectwo Bokszycka	88,24%	0,00%	2,97	22,22%
Sołectwo Bukowie	0,00%	0,00%	2,26	57,14%
Sołectwo Chocimów	0,00%	0,00%	2,22	28,57%
Sołectwo Doły Biskupie	0,00%	0,00%	1,19	42,86%
Sołectwo Janik	4,34%	0,00%	1,61	22,73%
Sołectwo Kolonia Inwalidzka	0,00%	0,00%	1,04	33,33%
Sołectwo Kolonia Piaski	0,00%	0,00%	0,59	0,00%
Sołectwo Kurzacze	0,00%	0,00%	0,00	0,00%
Sołectwo Małe Jodło	0,00%	0,00%	1,64	33,33%
Sołectwo Miłkowska Karczma	0,00%	0,00%	3,13	6,67%
Sołectwo Nietulisko Duże	74,49%	33,33%	1,53	27,27%
Sołectwo Nietulisko Małe	74,67%	0,00%	1,23	20,00%
Sołectwo Prawęcín	0,00%	0,00%	0,46	50,00%
Sołectwo Rudka	80,79%	0,00%	1,34	75,00%
Sołectwo Udzieów	0,00%	0,00%	0,00	0,00%
Sołectwo Wymysłów	76,04%	50,00%	1,58	33,33%
Osiedle Kunów	86,50%	37,50%	0,95	50,00%
Osiedle Kunów Piaski	74,04%	0,00%	2,12	47,06%
Gmina Kunów	45,24%	17,24%	1,25	31,78%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Miasta i Gminy Kunów.

KROK 4. Analiza wskaźnikowa – budowa wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej

Nawarstwianie się negatywnych zjawisk na terenie gminy jest podstawą do wyznaczenia obszarów wymagających rewitalizacji, stąd kolejny etap prac delimitacyjnych obejmował podsumowanie wyników przeprowadzonej analizy wskaźnikowej. Dla każdej z wyznaczonych jednostek referencyjnych całościowej analizie poddano pakiet wykorzystanych w diagnozie wskaźników. W oparciu o otrzymane i pozyskane dane opracowano 19 wskaźników dla sfery społecznej i 13 wskaźników dla sfer pozaspołecznych (3 dla sfery gospodarczej, 3 dla sfery środowiskowej, 4 dla sfery przestrzenno – funkcjonalnej oraz 3 dla sfery technicznej). Z uwagi na fakt korzystania ze zróżnicowanych wskaźników (w różnych jednostkach, przedziałach, sposobach relatywizacji) konieczna była standaryzacja umożliwiająca wzajemne porównywanie i dalszą analizę – normalizacja danych.

W kontekście kluczowej dla decyzji o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego sfery społecznej, zdecydowano się na wykorzystanie wskaźnika syntetycznego, który pozwolił na zbiorcze przedstawienie stopnia natężenia degradacji w poszczególnych jednostkach analitycznych. Wybrano w tym celu metodę Perkalą, rekomendowaną w publikacji Ministerstwa Rozwoju i Technologii pt. „*Delimitacja krok po kroku. Metoda wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na potrzeby Gminnych Programów Rewitalizacji*”. Zgodnie z przyjętą metodą obliczania wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej w pierwszej kolejności każde ze zjawisk kryzysowych normalizowane jest zgodnie ze wzorem:

$$t_{ij} = \frac{x_{ij} + \bar{x}_j}{s_j}$$

gdzie:

t_{ij} – wartość znormalizowanego wskaźnika j dla jednostki analitycznej i ,

x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki analitycznej i ,

$\bar{x}_j$ – średnia arytmetyczna wskaźnika j ,

s_j – odchylenie standardowe wskaźnika j .

Kolejnym krokiem budowania wskaźnika syntetycznego jest określenie, czy dany wskaźnik jest stymulantą (wysokie wartości wskaźnika oznaczają, że dane zjawisko jest pozytywne), czy destymulantą (wysokie wartości wskaźnika oznaczają, że dane zjawisko jest negatywne). W przypadku destymulant otrzymane w wyniku normalizacji wartości pozostawia się bez zmian, natomiast uzyskane wartości dla stymulant należy przekształcić według wzoru:

$$z_{ij} = x_{ij} * (-1)$$

gdzie:

z_{ij} – wartość wskaźnika (stymulanty) po przekształceniu,

x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki analitycznej i .

Ostatni etap obejmuje obliczenie jednej wartości wskaźnika syntetycznego dla każdej z jednostek analitycznych. Jest on sumą wszystkich wskaźników cząstkowych, które określają negatywne zjawiska w sferze społecznej. Wartość wskaźnika syntetycznego oznacza czy dana znajduje się w stanie kryzysowym. Im wyższa wartość wskaźnika tym większe natężenie kryzysu w danym miejscu. Wskaźnik syntetyczny dla zjawisk społecznych oblicza się za pomocą wzoru:

$$P_i = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n t_{ij}$$

gdzie:

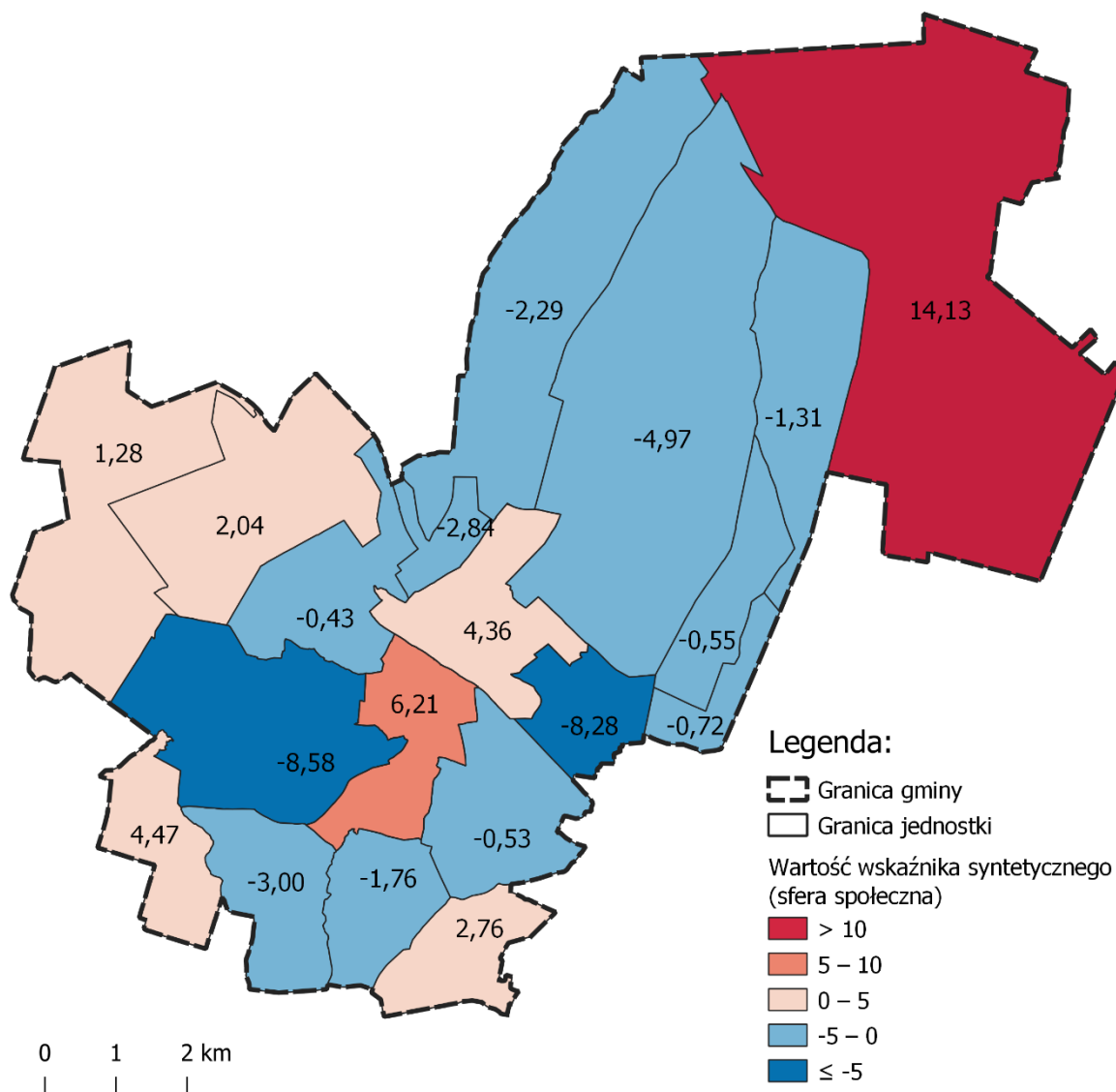
P_i – syntetyczny wskaźnik negatywnych zjawisk,

n – liczba wskaźników (cech),

t_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki analitycznej.

Jeżeli wartość wskaźnika syntetycznego jest dodatnia to świadczy to o występowaniu kryzysu w sferze społecznej w danej jednostce, podczas gdy wartość ujemna wskazuje na pozytywny obraz zjawisk społecznych (w stosunku do przeciętnej sytuacji gminie). Poniżej przedstawiono wartość wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej (uzyskaną zgodnie z powyższą procedurą) dla poszczególnych jednostek referencyjnych wyznaczonych w gminie Kunów.

Rysunek 2. Wskaźnik syntetyczny – sfera społeczna

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 15. Wskaźnik syntetyczny – sfera społeczna

Jednostka analityczna	WSKAŹNIK SYNTETYCZNY DLA SFERY SPOŁECZNEJ
Sołectwo Biechów	2,76
Sołectwo Boksycka	-0,72
Sołectwo Bukowie	-1,76
Sołectwo Chocimów	-3,00
Sołectwo Doły Biskupie	1,28
Sołectwo Janik	-4,97
Sołectwo Kolonia Inwalidzka	-2,29
Sołectwo Kolonia Piaski	-2,84
Sołectwo Kurzacze	14,13
Sołectwo Małe Jodło	4,47
Sołectwo Miłkowska Karczma	-1,31
Sołectwo Nietulisko Duże	2,04
Sołectwo Nietulisko Małe	-0,43
Sołectwo Prawęcín	-8,58
Sołectwo Rudka	-8,28
Sołectwo Udzićów	-0,53
Sołectwo Wymysłów	-0,55
Osiedle Kunów	6,21
Osiedle Kunów Piaski	4,36

Źródło: opracowanie własne.

Zgodnie z otrzymanymi wynikami analizy statystycznej wskaźnik syntetyczny przyjął wartości dodatnie – wskazujące na występowanie kryzysu społecznego – w siedmiu następujących jednostkach: sołectwach Biechów, Doły Biskupie, Kurzacze, Małe Jodło, Nietulisko Duże oraz na terenie obu osiedli miejskich – Kunów i Kunów Piaski.

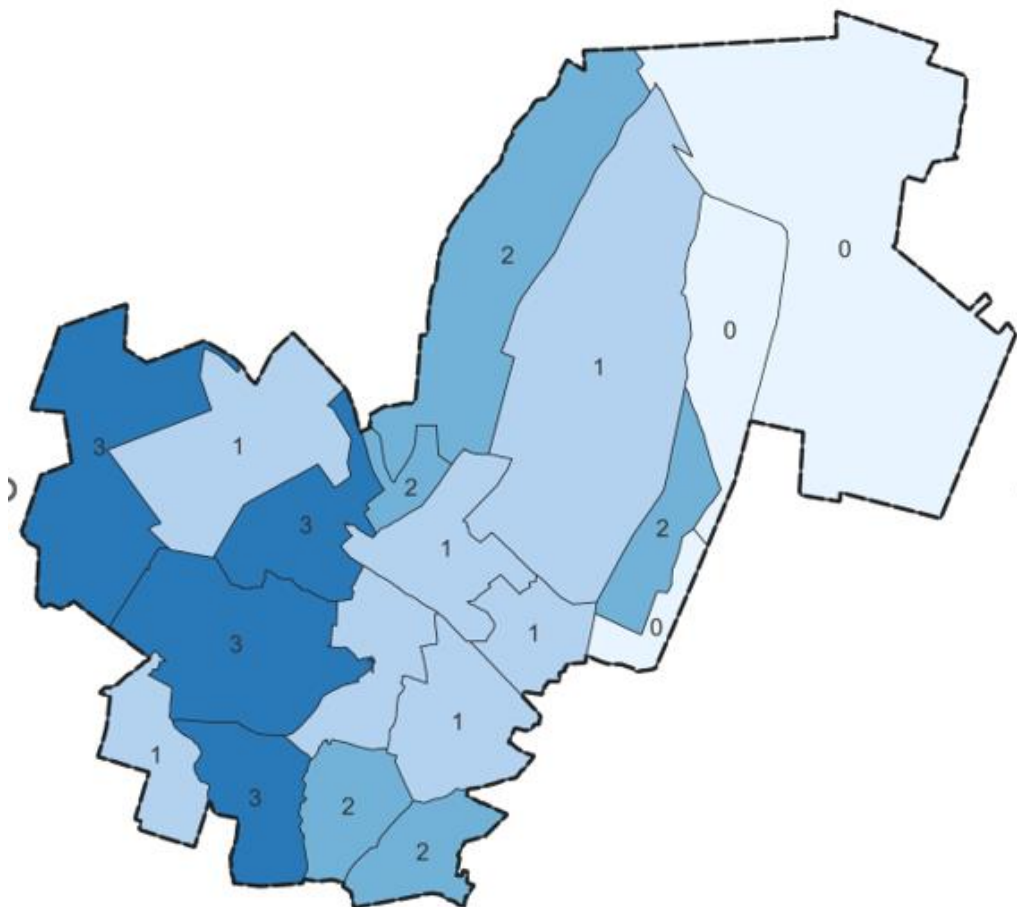
KROK 5. Analiza wskaźnikowa – podsumowanie wyników analizy dla sfer pozaspołecznych

W procedurze delimitacji oprócz analizy negatywnych zjawisk w sferze społecznej uwzględnia się także występowanie kryzysu w przynajmniej jednej z pozostałych sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Warto jednak zaznaczyć, że to sfera społeczna stanowi podstawę do wyznaczenia obszaru zdegradowanego, a sfery pozaspołeczne stanowią w tym przypadku kolejną, uzupełniającą tę decyzję przesłankę.

Pozostałe sfery (gospodarcza, środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna i techniczna) mają postać zarówno danych ilościowych, jak i jakościowych. Każdy ze wskaźników poddano obiektywnej ocenie, aby wskazać, czy sprzyja on rozwojowi lub czy też pogłębia kryzys na danym obszarze. Natężenie zjawisk kryzysowych w sferach pozaspołecznych zostało obliczone na podstawie przypisania każdemu ze wskaźników (w ramach poszczególnych sfer) punktów - odnosząc uzyskaną wartość do średniej wartości danego wskaźnika dla miasta. W przypadku wartości wskaźnika wskazującej na sytuację mniej korzystną niż średnia dla gminy nadano jej 1 punkt, w przypadku sytuacji korzystniejszej niż średnia gminna było to 0 punktów. Łączna liczba punktów może być odczytywana zatem jako syntetyczna ocena natężenia kryzysu w danej sferze.

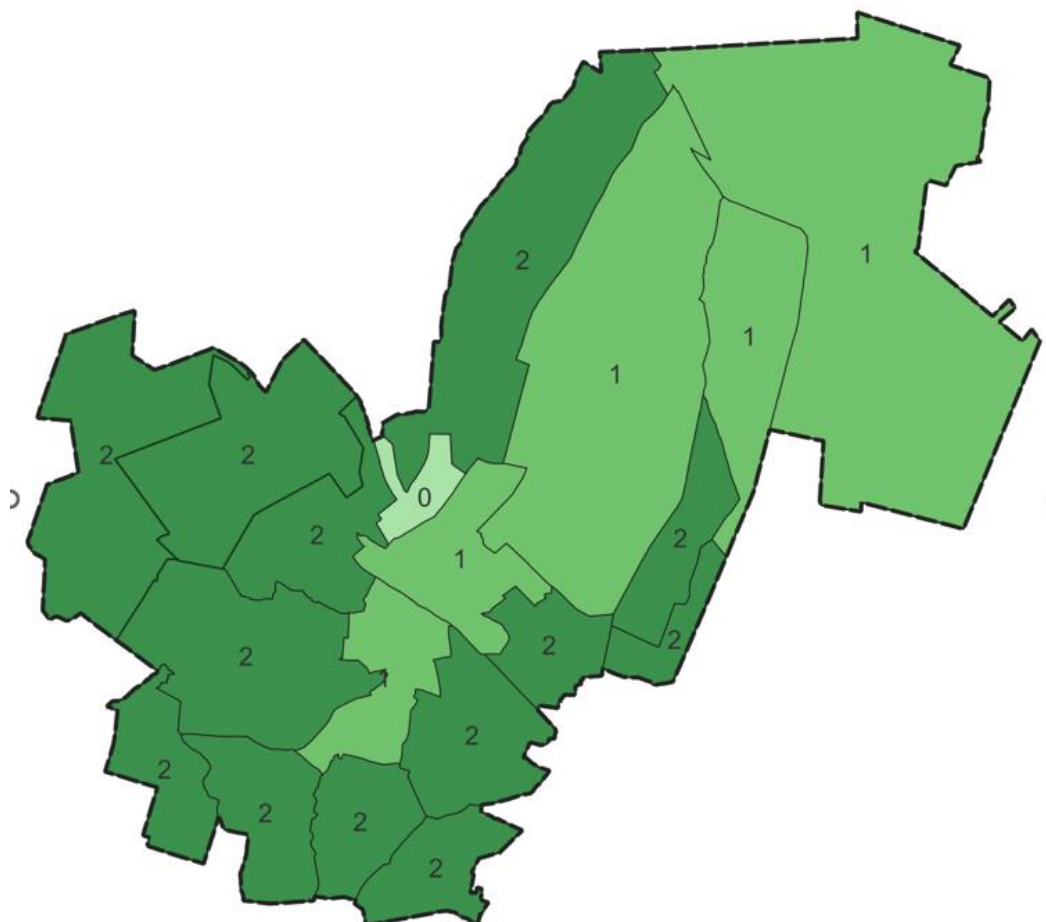
Rysunek 3. Syntetyczna ocena kryzysu w sferze gospodarczej

Źródło: opracowanie własne.

W ramach sfery gospodarczej wysokie natężenie zjawisk kryzysowych (ponad połowa analizowanych wskaźników przyjęła wartość mniej korzystną niż średnia gminna) zidentyfikowano w sołectwach: Chocimów, Doły Biskupie, Nietulisko Małe i Prawęcín (3/3 wskaźniki) oraz Biechów, Bukowie, Kolonia Piaski i Wymysłów (2/3 wskaźniki).

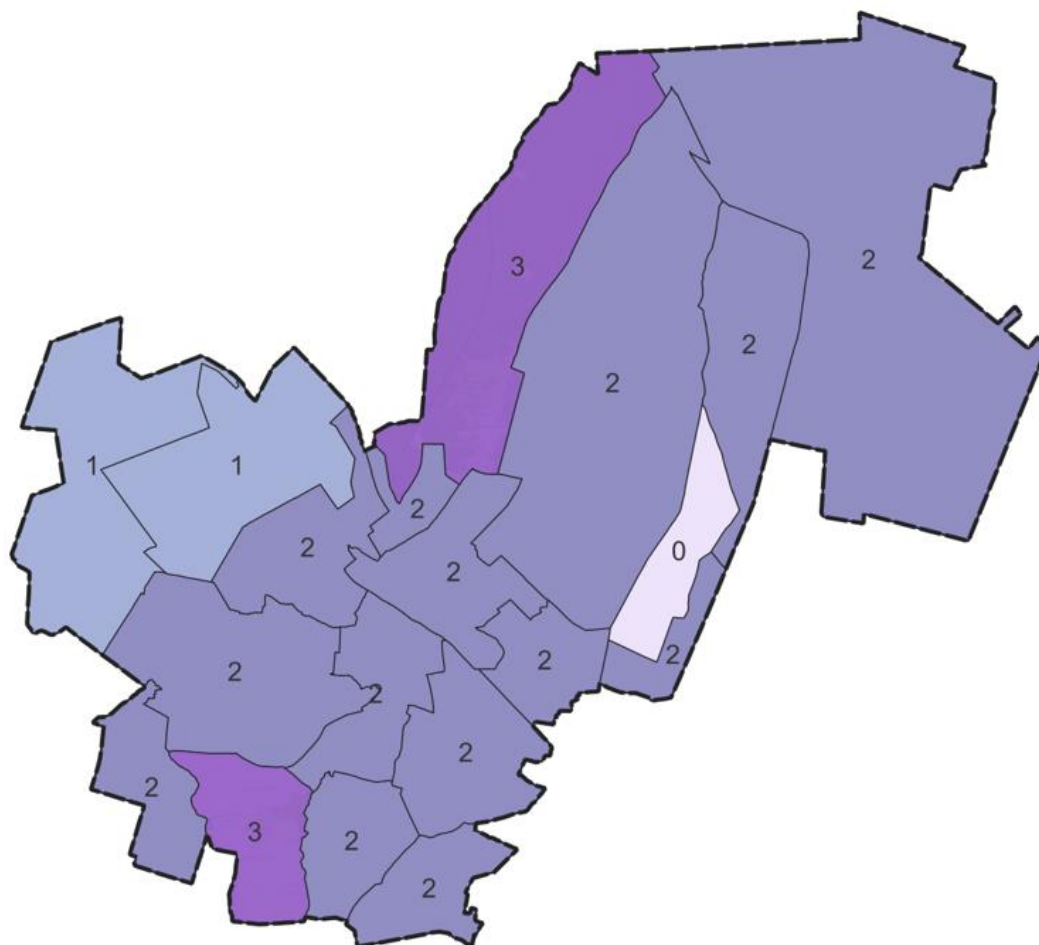
Rysunek 4. Syntetyczna ocena kryzysu w sferze środowiskowej

Źródło: opracowanie własne.

W odniesieniu do sfery środowiskowej wysokie natężenie zjawisk kryzysowych dotyczyło sołectw: Biechów, Boksycka, Bukowie, Chocimów, Doły Biskupie, Kolonia Inwalidzka, Małe Jodło, Nietulisko Duże, Nietulisko Małe, Prawęcín, Rudka, Udzców oraz Wymysłów (2/3 analizowane wskaźniki przyjęły wartość mniej korzystną niż średnia gminna).

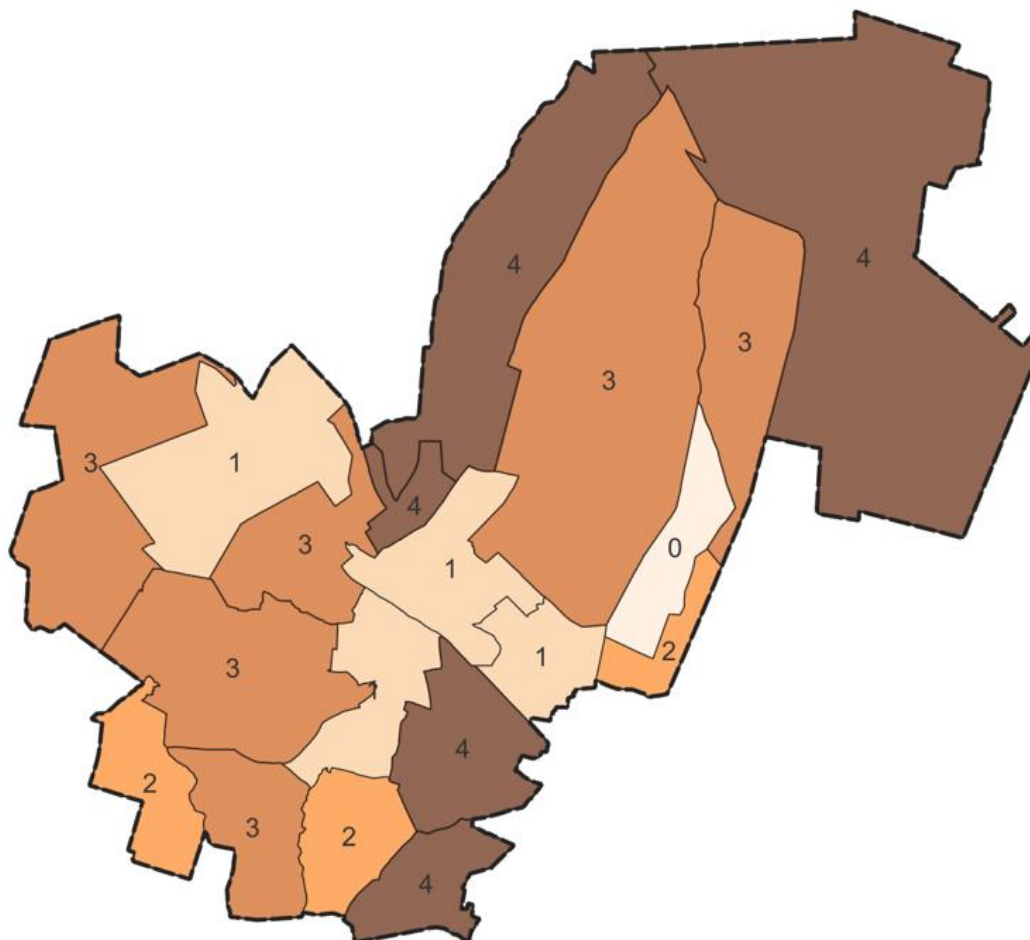
Rysunek 5. Syntetyczna ocena kryzysu w sferze technicznej

Źródło: opracowanie własne.

W ramach sfery technicznej wysokie natężenie zjawisk kryzysowych zdiagnozowano w sołectwach: Chocimów i Kolonia Inwalidzka (3/3 analizowane wskaźniki przyjęły wartość mniej korzystną niż średnia gminna) oraz Biechów, Boksycka, Bukowie, Janik, Kolonia Piaski, Kurzacze, Małe Jodło, Miłkowska Karczma, Nietulisko Małe, Prawęcín, Rudka, Udzców oraz całe miasto Kunów (2/3 wskaźniki).

Rysunek 6. Syntetyczna ocena kryzysu w sferze przestrzenno - funkcjonalnej

Źródło: opracowanie własne.

W przypadku sfery funkcjonalno – przestrzennej wysokie natężenie zjawisk kryzysowych dotyczyło sołectw: Biechów, Kolonia Piaski, Kurzacze i Udziów (gdzie 4/4 analizowane wskaźniki przyjęły wartość mniej korzystną niż średnia gminna) oraz Chocimów, Doły Biskupie, Janik, Kolonia Inwalidzka, Miłkowska Karczma, Nietulisko Małe i Prawęcín (3/4 wskaźniki).

KROK 6. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

W oparciu o przeprowadzoną analizę wskaźnikową wyznaczono obszar zdegradowany w gminie Kunów. Za obszar zdegradowany przyjęto jednostki, w których wartość społecznego wskaźnika syntetycznego była dodatnia oraz w przynajmniej jednej ze sfer pozaspółecznych zidentyfikowano wysokie natężenie zjawisk kryzysowych. W poniższej tabeli zestawiono wskaźnik syntetyczny sfery społecznej dla wszystkich jednostek analitycznych oraz wyniki zbiorczej oceny kryzysu w ramach sfer pozaspółecznych.

Tabela 16. Zbiorcze wyniki analizy wskaźnikowej

Jednostka analityczna	WSKAŹNIK SYNTETYCZNY DLA SFERY SPOŁECZNEJ	Wysokie natężenie zjawisk kryzysowych			
		SFERA GOSPODARCZA	SFERA ŚRODOWISKOWA	SFERA TECHNICZNA	SFERA PRZESTRZENNO _ FUNKcjONALNA
Sołectwo Biechów	2,76	TAK	TAK	TAK	TAK
Sołectwo Bokszyca	-0,72	NIE	TAK	TAK	NIE
Sołectwo Bukowie	-1,76	TAK	TAK	TAK	NIE
Sołectwo Chocimów	-3,00	TAK	TAK	TAK	NIE
Sołectwo Doły Biskupie	1,28	TAK	TAK	NIE	TAK
Sołectwo Janik	-4,97	NIE	NIE	TAK	TAK
Sołectwo Kolonia Inwalidzka	-2,29	NIE	TAK	TAK	TAK
Sołectwo Kolonia Piaski	-2,84	TAK	NIE	TAK	TAK
Sołectwo Kurzacze	14,13	NIE	NIE	TAK	TAK
Sołectwo Małe Jodło	4,47	NIE	TAK	TAK	NIE
Sołectwo Miłkowska Karczma	-1,31	NIE	NIE	TAK	TAK
Sołectwo Nietulisko Duże	2,04	NIE	TAK	NIE	NIE
Sołectwo Nietulisko Małe	-0,43	TAK	TAK	TAK	TAK
Sołectwo Prawęcín	-8,58	TAK	TAK	TAK	TAK
Sołectwo Rudka	-8,28	NIE	TAK	TAK	NIE
Sołectwo Udziarów	-0,53	NIE	TAK	TAK	TAK
Sołectwo Wymysłów	-0,55	TAK	TAK	NIE	NIE
Osiedle Kunów	6,21	NIE	NIE	TAK	NIE
Osiedle Kunów Piaski	4,36	NIE	NIE	TAK	NIE

Źródło: opracowanie własne.

DIAGNOZA SŁUŻĄCA WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI
Miasta i Gminy Kunów

W oparciu o przedstawione wyniki analizy wskaźnikowej w skład obszaru zdegradowanego wchodzi następujące jednostki analityczne:

- Sołectwo Biechów;
- Sołectwo Doły Biskupie;
- Sołectwo Kurzacze;
- Sołectwo Małe Jodło;
- Sołectwo Nietulisko Duże;
- Osiedle Kunów;
- Osiedle Kunów Piaski.

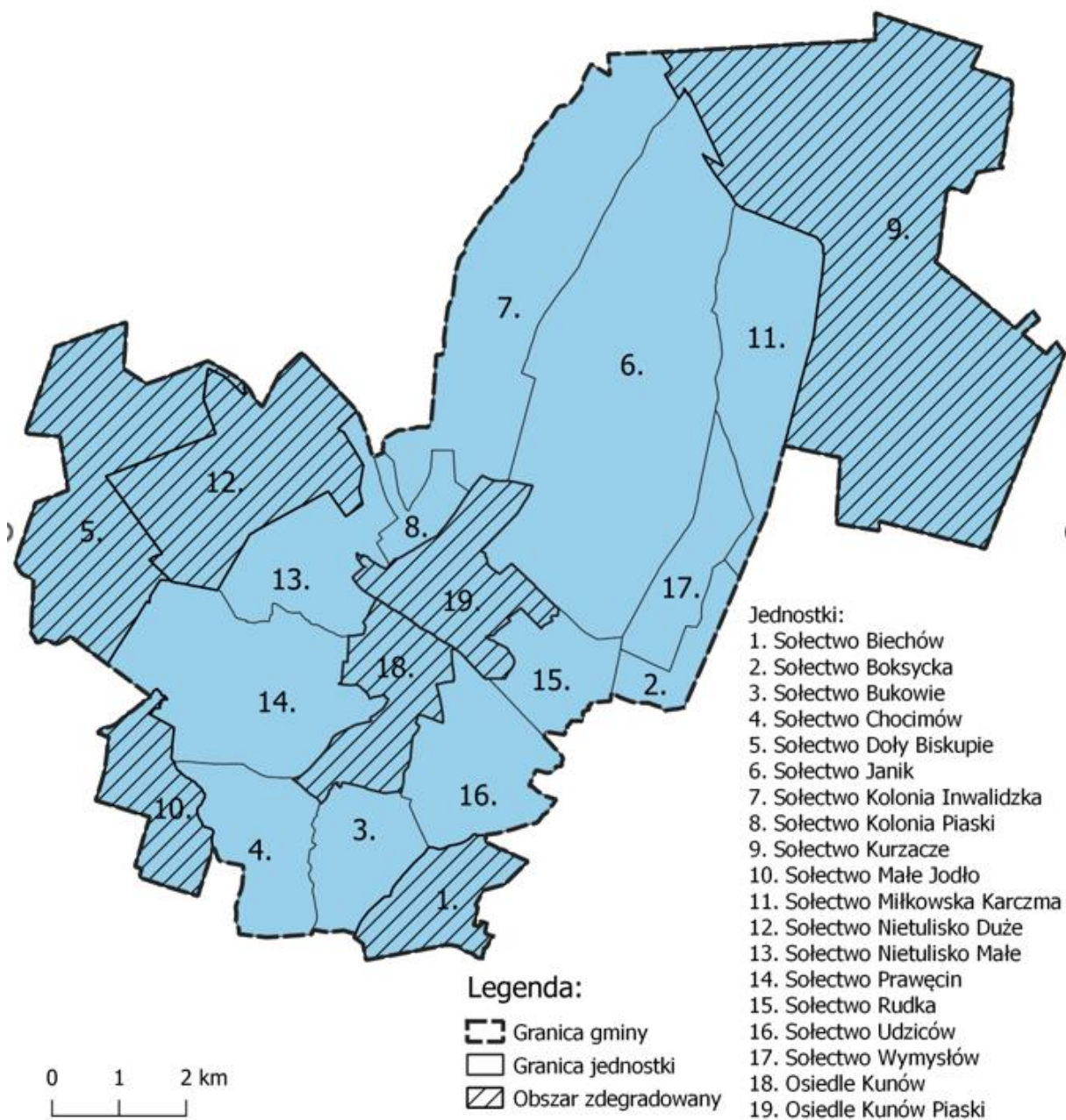
Wyznaczony obszar zdegradowany zamieszkuje 4236 osób, co stanowi 45,13% ludności gminy. Powierzchnia obszaru zdegradowanego obejmuje 52,27 km² tj. 46,05% powierzchni gminy.

Tabela 17. Powierzchnia i liczba mieszkańców obszary zdegradowanego

Jednostka analityczna	Powierzchnia w km ²	Liczba mieszkańców w 2022 r.
Sołectwo Biechów	2,62	59
Sołectwo Doły Biskupie	8	433
Sołectwo Kurzacze	24,72	51
Sołectwo Małe Jodło	2,81	118
Sołectwo Nietulisko Duże	6,86	751
Osiedle Kunów	7,26	1230
Osiedle Kunów Piaski		1594
Obszar zdegradowany - całość	52,27	4236
Gmina Kunów	113,51	9386

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Kunów oraz mapy zasadniczej gminy

Rysunek 7. Obszar zdegradowany miasta i gminy Kunów

Źródło: opracowanie własne.

KROK 7. Wyniki działań partycypacyjno – badawczych wnioski z badań ankietowych z mieszkańcami

Wprowadzenie

W ramach prac nad wyznaczeniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w gminie Kunów została przeprowadzona ankieta, która była skierowana do mieszkańców gminy. Celem badania było poznanie opinii mieszkańców na temat występowania problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych na terenie gminy oraz poznanie propozycji przedsięwzięć, jakie zdaniem mieszkańców, należy podjąć w najbliższej przyszłości na obszarach przeznaczonych do rewitalizacji.

Ankieta była realizowana w formie online (CAWI). Badanie trwało miesiąc: od 29.12.2022 do 31.01.2023 roku. Metodą CAWI zebrano 157 w pełni wypełnionych ankiet.

Charakterystyka badanych

W badaniu wzięło udział 157 osób, z czego 65% (102) stanowiły kobiety, 24% (37) mężczyźni, a 11% (18) badanych odmówiło odpowiedzi na pytanie dotyczące płci. Średnia wieku wśród osób ankietowanych wyniosła 43 lata. Na potrzeby analizy wyszczególniono następujące grupy wiekowe: ≤25 lat (13% osób), 26-35 lat (11%), 36-45 lat (31%), 46-59 lat (32%) i powyżej 60 roku życia (13%). Dodatkowo w analizach weryfikowano oceny ankietowanych deklarujących się jako rodzice małego dziecka / kobiety w ciąży – 47 osób. Ze względu na niską reprezentacją w badaniu przedstawicieli innych grup społecznych (subiektywnego poczucia przynależności do nich) w opisie nie odwoływano się do kategorii osób mających trudności w poruszaniu, osób z niepełnosprawnościami, seniorów (analiza w oparciu o grupy wiekowe).

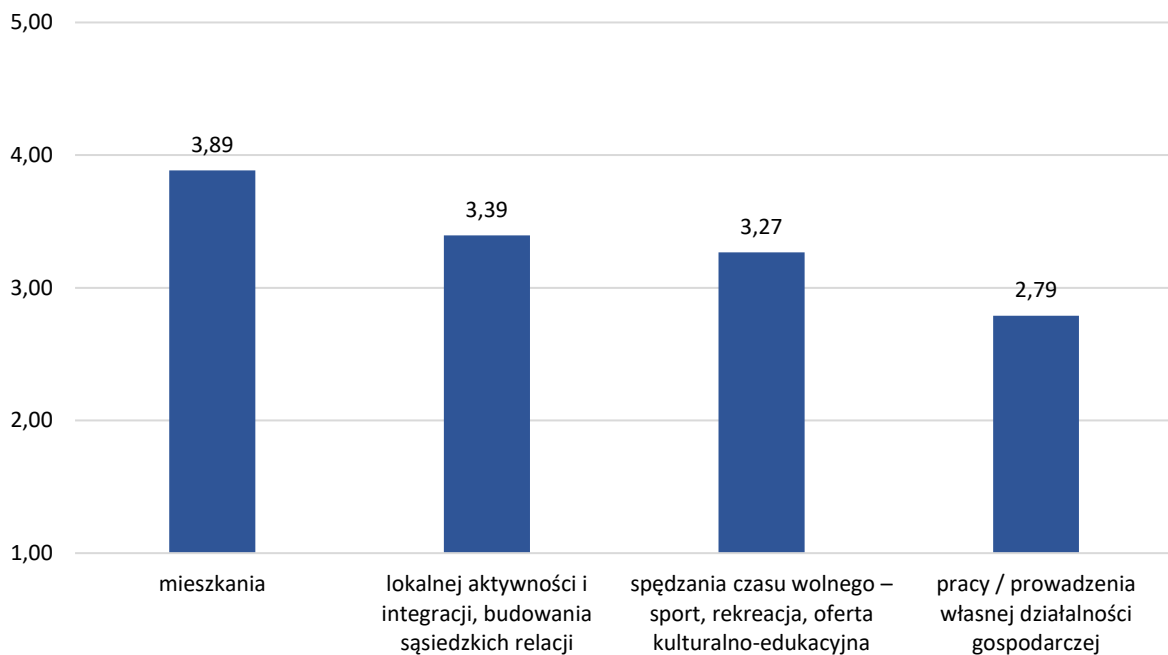
Zadowolenie z życia w gminie

Mieszkańcy uczestniczący w ankiecie oceniając poziom zadowolenia z życia w gminie przyznawali ocenę na skali szkolnej od 1 do 5, gdzie „1” oznaczało niezgadzanie się z przedstawionym zagadnieniem, a „5” zdecydowaną zgodę. Noty przyznawali w odniesieniu do najbliższego otoczenia w czterech kategoriach:

- miejsce do mieszkania,
- miejsce do lokalnej aktywności i integracji, budowania sąsiedzkich relacji,
- miejsce do spędzania czasu wolnego – sport, rekreacja, oferta kulturalno-edukacyjna,
- miejsce do pracy / prowadzenia własnej działalności gospodarczej.

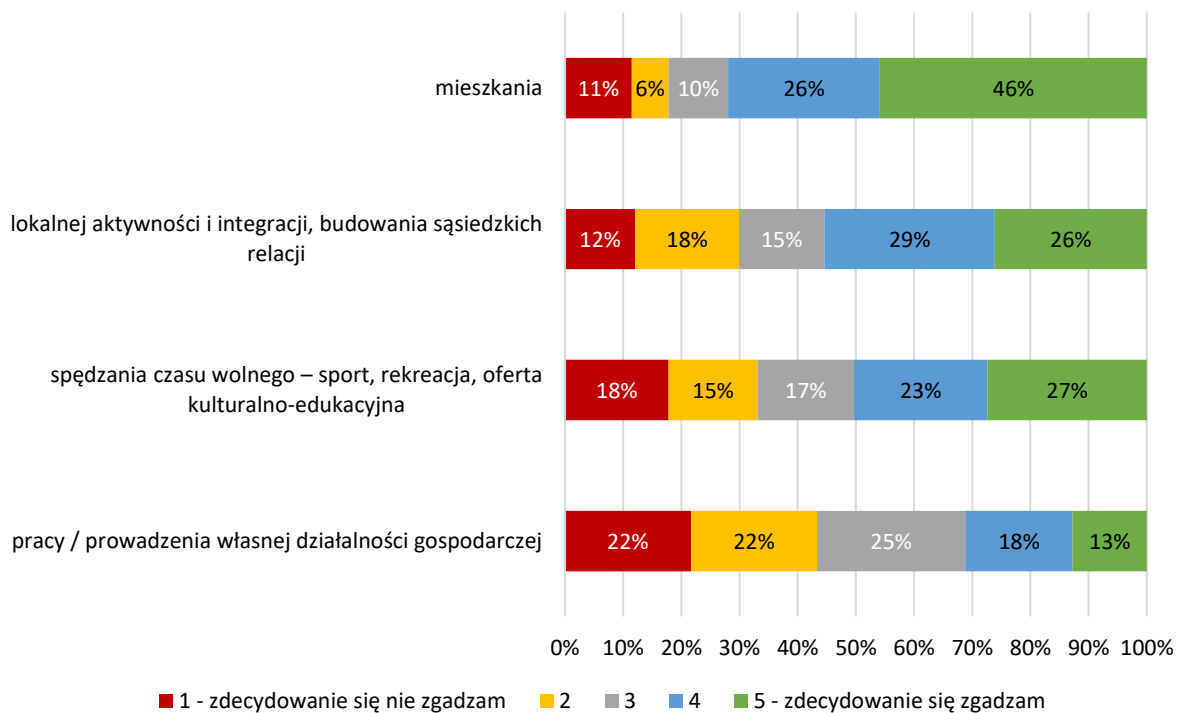
Średnia ocena z wszystkich aspektów kształtowała się na poziomie 3,33.

Wykres 1. Średnia ocen z odpowiedzi na pytanie: sołectwo / osiedle, w którym żyję / mieszkam to dobre miejsce do...

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań z mieszkańcami, n=157.

Wykres 2. Procentowy udział odpowiedzi na pytanie: sołectwo / osiedle, w którym żyję / mieszkam to dobre miejsce do...

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań z mieszkańcami, n=157.

- Najwyższą średnią ocenę (3,89) i **najwyższy odsetek wskazań pozytywnych** (ocena 4 i 5 – 72%) otrzymała opcja: *sołectwo / osiedle, w którym żyję / mieszkam to dobre miejsce do mieszkania*. Obszar zamieszkania został najwyżej oceniony przez najmłodszych respondentów w grupach wiekowych **poniżej 25 i 26-35 lat** (ocena 4,00 i 4,06). Najmniej zadowolona z miejsca zamieszkania była grupa ankietowanych **w wieku 46-59** (3,70). Nie zidentyfikowano istotnych zależności statystycznych w ocenach ze względu na płeć.
- **Średnia ocen** dla pozostałych aspektów życia (poza mieszkaniem) kształtowała się na średnim poziomie, w okolicach noty **3**.
- Ponad połowa ankietowanych przyznała, że najbliższe otoczenie, w którym zamieszkuje jest miejscem sprzyjającym **lokalnej aktywności i integracji oraz budowania sąsiedzkich relacji** (55%). Co ciekawe można zaobserwować znaczącą różnicę pomiędzy **najmłodszą a najstarszą** grupą wiekową. **Seniorzy zdecydowanie wyżej** ocenili kwestię lokalnej aktywności (3,52) w porównaniu z **młodym pokoleniem** (2,86).
- Aspekt **spędzania czasu wolnego – sport, rekreacja, oferta kulturalno-edukacyjna** jest korzystnie postrzegany przez 50% respondentów. Tutaj także obserwowana jest zależność przyznawania **wyższej oceny przez starszych mieszkańców** (3,67), **w porównaniu do młodszych** (2,86).
- W kwestii **pracy i prowadzenia własnej działalności gospodarczej** większość głosów była negatywna (opcje 1 i 2 wskazało 44% badanych), a średnia ocena wyniosła 2,79. Osoby **młode poniżej 25 roku życia** (2,57) oraz z **przedziału 36-45** (2,51) były najbardziej krytyczne w ocenie tego zagadnienia. Z kolei **seniorzy**, którzy najczęściej zakończyli już aktywność zawodową, ocenili ten aspekt **powyżej średniej oceny** (3,67). **Osoby deklarujące się jako rodzice małych dzieci i kobiety w ciąży** równie surowo ocenili możliwości zarobkowania w swoim najbliższym otoczeniu – nota jedynie 2,36 punktu. Widoczne są różnice w ocenie **mężczyzn** (3,03) i **kobiet** (2,80).

Problemy społeczne i pozaspołeczne

Ankietowani mieszkańcy ocenili występowanie potencjalnych problemów społecznych i pozaspołecznych w gminie Kunów. Punktacja opierała się na 5-stopniowej skali, gdzie 1 oznaczało, że dany problem nie występuje lub jego natężenie jest bardzo niskie, a 5 wskazywało na bardzo wysokie natężenie zjawiska. Im wyższa wartość tym problem bardziej zauważalny i odczuwalny przez badanych mieszkańców. Respondenci nie musieli wypowiadać się na temat problemów, o których nie mieli pełnej wiedzy lub świadomości ich występowania, np. w przypadku nieposiadania małych dzieci o problemach związanych z opieką żłobkową i przedszkolną.

Problemy społeczne:

- Najistotniejszym wyzwaniem społecznym są **problemy na lokalnym rynku pracy** (bezrobocie, niskie wynagrodzenia, brak atrakcyjnych miejsc pracy), gdzie wysokie

lub bardzo wysokie natężenie zjawiska zostało wskazane przez ponad połowę ankietowanych – 53%. Średnia ocena dla tego problemu wynosi 3,98. Rynek pracy szczególnie **negatywnie oceniają badani w wieku 26-59 lat**, a zatem krytyczne spojrzenie jest typowe dla osób w wieku produkcyjnym. Noty **lepsze niż średnia** zostały przyznane przez **dwie grupy wiekowe**, które ze względu na oddalenie od rynku mają mniejszą wiedzę na temat jego aktualnej kondycji – osoby **poniżej 25 lat** (3,91) oraz **powyżej 60 lat** (3,63) – często osoby uczące się lub emeryci. Zaobserwowano również, że to właśnie **kobiety** (4,04) oraz osoby **deklarujące się jako rodzice małych dzieci i kobiety w ciąży** (4,26) zwracają większą uwagę na natężenie problemów na rynku pracy, może być to związane z trudnościami godzenia życia zawodowego z rodzinnym, czy powrotu na rynek pracy po urlopie macierzyńskim/wychowawczym.

- Ponad połowa ankietowanych (56% – ocena 4 i 5) zwróciła uwagę na znaczący **problem związany z opieką żłobkową**. Średnia ocena tego zjawiska to 3,94, co usytuowało problematykę opieki nad dziećmi do lat 3 w czołówce najbardziej odczuwalnych **problemów społecznych**. **Najsroźsze noty** zostały przyznane przez **osoby poniżej 25 roku życia** (średnia ocena 4,67) oraz osoby deklarujące się jako **rodzice małych dzieci i kobiety w ciąży** (4,32), czyli mieszkańców, którzy potencjalnie najbardziej znają istotę tego problemu w gminie i są żywo zainteresowani jego rozwiązaniem. Co ciekawe, to **mężczyźni** przyznawali temu zjawisku **oceny niższe niż kobiety**.
- Z drugiej strony **problemy związane z opieką przedszkolną** nie są już aż tak odczuwalne i ich natężenie w gminie jest niskie (51% pozytywnych wskazań – ocena 1 i 2). Może to sugerować, że największe braki w infrastrukturze i ofercie występują w usługach opiekuńczych obejmujących dzieci w wieku od 0 do 3 lat.
- Niewątpliwie kwestią równie kłopotliwą dla badanych mieszkańców okazały się być **problemy uzależnień, w tym nadużywanie alkoholu lub innych używek przez mieszkańców** dostrzeżone przez 45% respondentów.
- Pośród problemów o niskim natężeniu lub takich, które w opinii ankietowanych nie występują w Kunowie wymieniono: **niskie poczucie bezpieczeństwa** (kradzieże, wypadki, zakłócanie porządku) - średnia ocena – 2,09, **problemy związane z opieką przedszkolną** (2,31) – najbardziej krytycznie oceniane przez mężczyzn (2,80) oraz **niski stopień integracji mieszkańców i konflikty sąsiedzkie** (2,58), który nieco krytyczniej oceniły osoby w wieku 36-45 lat (3,00).

Problemy pozaspołeczne:

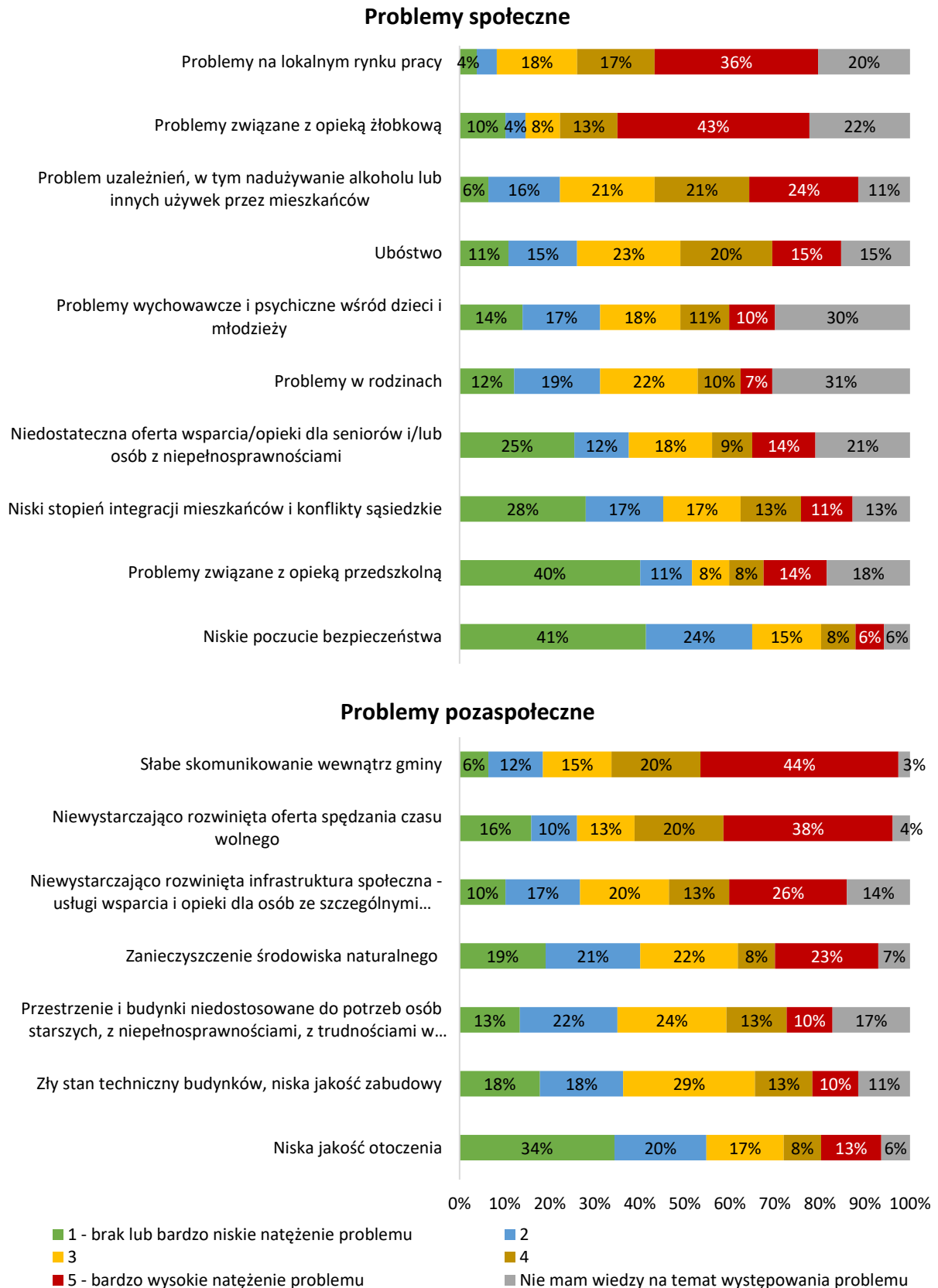
- **Aż 64% ankietowanych** wymieniło **słabe skomunikowanie wewnątrz gminy** jako problem cechujący się wysokim oraz bardzo wysokim natężeniem. **Średnia ocena** tego aspektu to 3,85. Zjawisko to najbardziej krytycznie zostało ocenione przez **osoby posiadające małe dzieci i kobiety w ciąży** (4,30), ankietowanych z **przedziału 36-45 lat** (4,15) oraz **mężczyzn** (4,05).
- Zauważalnym przez respondentów problemem pozaspołecznym jest również **niewystarczająco rozwinięta oferta spędzania czasu wolnego** – oferta kulturalna,

sportowa i rekreacyjna (58%). Aspekt ten dostrzegalny jest zwłaszcza **przez młodych mieszkańców**: poniżej 25 lat (4,00) i 26-35 lat (3,80), a także **rodziców małych dzieci** (4,07).

- Problemem, którego ankietowani raczej nie zauważają w gminie jest **niska jakość otoczenia** (55% wskazań na opcje 1 i 2). W podziale na wiek uwidacznia się **pewna niezgodność pomiędzy grupą najmłodszą** (≤ 25), której ocena była stosunkowo krytyczna – 3,16, w **porównaniu z grupą młodych dorosłych** – 26-35 lat, która z kolei aspekt ten oceniła najkorzystniej ze wszystkich (ocena 1,87).
- W kwestii problemów pozaspołecznych ankietowani **rzadko wybierali opcje niezajomości tematu**, co może sugerować lepszą znajomość tych zagadnień w porównaniu do problemów społecznych.

Oprócz przykładowych problemów, których natężenie zostało zidentyfikowane przez respondentów, uczestnicy badania wskazali również inne zjawiska, które w sposób negatywny oddziałują na gminę wraz z opisem obszarów koncentracji owych niedogodności. Głosu w tej kwestii udzieliło **25% ankietowanych mieszkańców**. Część respondentów wymieniła **nowe, niewskazane uprzednio zjawiska i problemy**, natomiast **wiele głosów powtarzało się** z zagadnieniami wcześniej ocenionymi, dodatkowo akcentując istniejące już problemy. Wśród najczęściej zgłaszanych problemów są te z zakresu **infrastruktury technicznej**: braki i zaniedbanie chodników, ograniczony dostęp do szerokopasmowego Internetu (Doły Biskupie, Witulin), brak ścieżek rowerowych, zły stan dróg, słabe oświetlenie dróg i zbyt szybko wyłączane światła uliczne, niezadowolenie ze stanu utrzymania dróg w czasie zimy, uciążliwe lotnisko Janik. Mieszkańcy szczególnie zwracają uwagę na **problem niepełnego dostępu do sieci kanalizacyjnej**, często zastępowanej przez przydomowe oczyszczalnie ścieków, które z kolei generują niedogodności w postaci **uciążliwego odoru** (Doły Biskupie, Witulin, Bukowie, Biechów, Chocimów); a także **brak sieci gazociągowej na niektórych obszarach gminy**. Problemy dotyczą również **komunikacji poza gminnej**: brak lub niewystarczająca liczba połączeń z Ostrowcem Świętokrzyskim (Rudka, Kolonia Inwalidzka), komunikacja publiczna niezadowalającej jakości, ograniczona w weekendy, co w konsekwencji wymusza na mieszkańcach korzystanie z indywidualnego środka transportu i powoduje **wykluczenie komunikacyjne osób**, które takich środków nie posiadają. Niedociągnięcia obserwowane są także **w kwestii jakości powietrza** – nieprzyjemne zapachy z wysypiska śmieci i związane z brakiem kanalizacji (Janik, Doły Biskupie), oraz uciążliwości związane z funkcjonowaniem lotniska w Janiku. Inną ze wskazanych niedogodności jest **kwestia informowania o funkcjonowaniu i działaniu gminy** prowadzona głównie na stronach internetowych (Facebook) – wykluczenie cyfrowe/informacyjne części mieszkańców, z drugiej strony badani skarżyli się na **niewystarczająco rozbudowaną ofertę usług elektronicznych** w Urzędzie Miasta i Gminy Kunów.

**Wykres 3. Natężenie problemów społecznych i pozaspółecznych w gminie Kunów
w ocenie ankietowanych mieszkańców**

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań z mieszkańcami n=157.

Tabela 18. Średnia ocena natężenia problemów społecznych i pozaspołecznych w gminie Kunów w opinii ankietowanych mieszkańców

Lista problemów	Średnia ocena
Problemy społeczne	
Problemy na lokalnym rynku pracy (bezrobocie, niskie wynagrodzenia, brak atrakcyjnych miejsc pracy)	3,98
Problemy związane z opieką żłobkową	3,94
Problem uzależnień, w tym nadużywanie alkoholu lub innych używek przez mieszkańców (także widoczne w przestrzeni publicznej)	3,46
Ubóstwo (duży odsetek ludzi ubogich, żebractwo, bezdomność)	3,17
Problemy wychowawcze i psychiczne wśród dzieci i młodzieży (uzależnienia, depresje)	2,80
Problemy w rodzinach (przemoc, niezaradność, rozpad więzi, konflikty)	2,72
Niedostateczna oferta wsparcia/opieki dla seniorów i/lub osób z niepełnosprawnościami	2,67
Niski stopień integracji mieszkańców i konflikty sąsiedzkie	2,58
Problemy związane z opieką przedszkolną	2,31
Niskie poczucie bezpieczeństwa (kradzieże, wypadki, zakłócanie porządku)	2,09
Problemy pozaspołeczne	
Słabe skomunikowanie wewnątrz gminy (dostęp do komunikacji publicznej, jakość dróg, ścieżek rowerowych)	3,85
Niewystarczająco rozwinięta oferta spędzania czasu wolnego (oferta kulturalna, sportowa i rekreacyjna)	3,55
Niewystarczająco rozwinięta infrastruktura społeczna - usługi wsparcia i opieki dla osób ze szczególnymi potrzebami, np. dla osób starszych, samotnych, z niepełnosprawnościami, bezrobotnych	3,33
Zanieczyszczenie środowiska naturalnego (hałas, smog, zanieczyszczenie wód, gleb itp.)	2,95
Przestrzenie i budynki niedostosowane do potrzeb osób starszych, z niepełnosprawnościami, z trudnościami w poruszaniu się	2,82
Zły stan techniczny budynków, niska jakość zabudowy	2,76
Niska jakość otoczenia (nieporządek, nieporządek, ograniczony dostęp do terenów zielonych/ miejsc do wypoczynku / rozmowy)	2,42

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań z mieszkańcami, n=157.

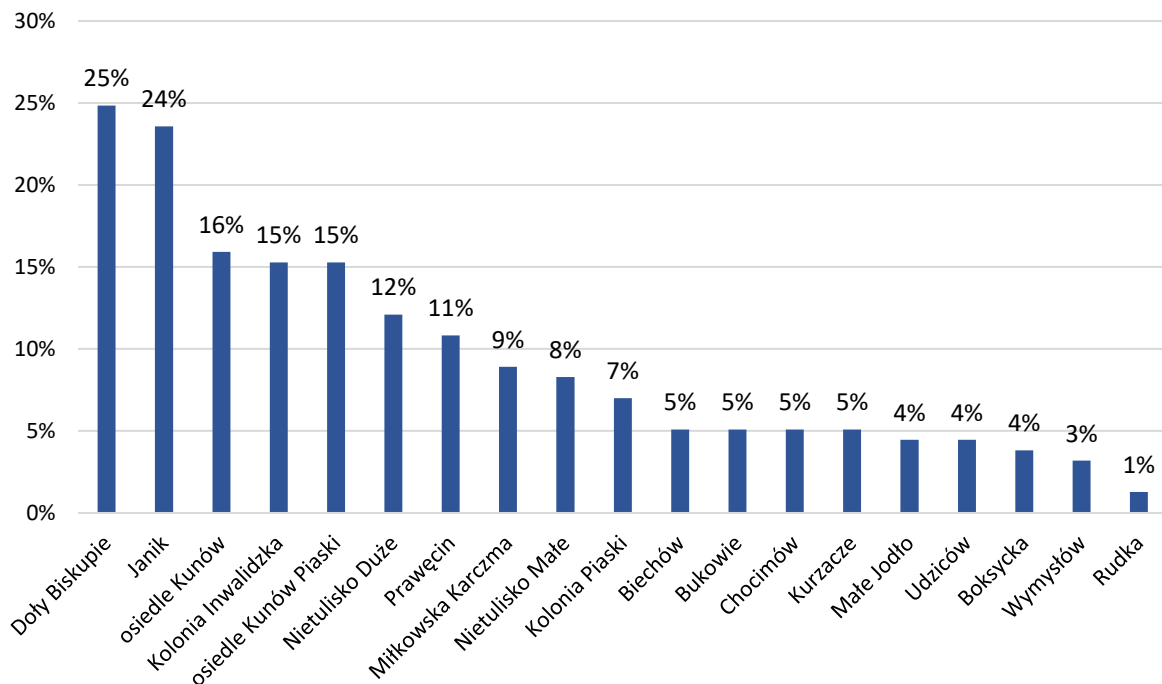
Obszar rewitalizacji

Ostatnia część ankiety skupiała się wokół kwestii związanych z obszarami rewitalizacji. Mieszkańcy gminy Kunów wypełniający ankietę mogli wskazać maksymalnie 3 obszary, które ich zdaniem potrzebują największej interwencji w rozwiązaniu występujących problemów. Możliwość wskazania kilku opcji sprawia, że wartości procentowe dla rekomendowanych obszarów nie sumują się do 100%.

- **Jedna czwarta badanych (25%)** typowała **sołectwo Doły Biskupie** jako obszar, który powinien zostać objęty rewitalizacją.
- Równie często sygnalizowany przez mieszkańców obszar to **sołectwo Janik (24%)**.

- Wśród obszarów wymagających rewitalizacji zdaniem mieszkańców znalazły się także: **osiedle Kunów (16%)**, **osiedle Kunów Piaski** i **sołectwo Kolonia Inwalidzka** (oba po 15%) oraz **sołectwo Nietulisko Duże (12%)**.
- Najrzadziej wybieraną opcją było **sołectwo Rudka (1%)**, która otrzymała jedynie 2 wskazania.

Wykres 4. Obszary wymagające rewitalizacji wskazane przez respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań z mieszkańcami, n=282.

Część z respondentów rozwinęła swoją wypowiedź poprzez opisanie problemów występujących na wybranym przez siebie obszarze wymagającym rewitalizacji. Uzasadniając swój wybór ankietowani mieszkańcy mogli wskazać również, jakie działania ich zdaniem są najbardziej potrzebne, aby pozbyć się wskazanych problemów i które będą odpowiadać na potrzeby mieszkańców. Przedstawione zostaną najistotniejsze problemy dla sześciu najczęściej wskazywanych obszarów.

Sołectwo Doły Biskupie

Zdaniem ankietowanych mieszkańców sołectwo Doły Biskupie cechuje się **niewystarczającym dostępem do infrastruktury społecznej**: utrudniony dostęp do szkoły, przedszkola, brak świetlicy wiejskiej, która spełnia oczekiwania mieszkańców, zły stan techniczny remizy, **niewystarczająca ilość miejsc do wypoczynku i rekreacji** dla młodzieży i mieszkańców, czy też **nieposiadanie planu zagospodarowania przestrzennego** w sołectwie. Wieś ma także **niezadowalający transport publiczny**, co sprawia trudności

dojazdu do np. pracy, kościoła, lekarza i powoduje **wykluczenie transportowe**. Wymieniano także występowanie problemów **z zakresu infrastruktury technicznej**: niewystarczająca sieć kanalizacji, gazociągów, oświetlenie, brak chodników, ścieżek rowerowych, dostępu do szerokopasmowego Internetu, a **w kwestii dróg**: brak dostępu do drogi powiatowej, brak dróg dojazdowych do niektórych działek, brak odwodnienia drogi czy zła jakość dróg. **Wyludnianie się wsi** oraz **brak czynników przyciągających i zachęcających** do osiedlania się w tej miejscowości to kolejny z powodów, dlaczego właśnie to sołectwo powinno zostać wybrane do rewitalizacji.

Sołectwo Janik

Respondenci, którzy wybrali sołectwo Janik wskazywali najczęściej na **niedostosowanie obszaru dla osób z niepełnosprawnościami, złą organizację komunikacji publicznej, czy brak dostępu do Internetu szerokopasmowego. Nie ma tu miejsc, gdzie można spędzać czas wolny**, takich jak zadowalające boiska, świetlice, plac zabaw, a także ciekawej **oferty zagospodarowania czasu wolnego** (atrakcji, imprez), mieszkańcy skarżą się także na **małą liczbę sklepów**. Na uwagę zasługują także **kwestia bezpieczeństwa** – mieszkańcy nie czują się tu bezpiecznie zwłaszcza wieczorem, gdyż obserwuje się tu problem alkoholizmu oraz **kwestię jakości powietrza** – uciążliwy zapach z pobliskiego wysypiska. Istotne są także **problemy infrastruktury technicznej**: brak chodników, ścieżek rowerowych, sieci kanalizacyjnej, brak wystarczającej liczby koszy na śmieci (co skutkuje zanieczyszczeniem i zaśmiecaniem lasów), ograniczona widoczność dróg przez krzaki i drzewa oraz stan utrzymania dróg zimą powodują niebezpieczeństwo w poruszaniu się kierowców.

Osiedle Kunów

W przypadku osiedla Kunów osoby biorące udział w ankiecie wyszczególniali takie problemy jak **brak zadowalającej infrastruktury do spędzania czasu wolnego**, np. placu zabaw dla dzieci, **zły stan techniczny budynków** – budynki są stare, zmieszane, duża liczba pustostanów oraz **zaniedbanie terenu Bukowskiej Góry** – miejsca z dużym potencjałem turystycznym. Zwracano także uwagę na **problemy alkoholizmu w przestrzeni publicznej, złą jakość wody pitnej i ograniczony dostęp do komunikacji miejskiej** szczególnie w weekendy. Problem stanowi też **zła jakość i stan infrastruktury technicznej**: brak lub zniszczenie chodników, brak ścieżek rowerowych, zły stan techniczny ulic, brak oświetlenia, koszy na śmieci, zaniedbanie skwerów i trawników.

Osiedle Kunów Piaski

Według ankietowanych osiedle Kunów Piaski odznacza się **niewystarczającą infrastrukturą czasu wolnego** zwłaszcza dla osób starszych i dzieci, a także **problemami ze sfery technicznej** (zły stan nawierzchni dróg, zbyt wąskie ulice, brak chodników, ścieżek rowerowych, oświetlenia, niewystarczająca liczba miejsc parkingowych). Co więcej wśród odpowiedzi znalazły się głosy dotyczące **kwestii bezpieczeństwa** – zagrożenie wypadkami (utonięcia) na skutek niewłaściwego zagospodarowania terenów „Agrostawu” oraz problem

budowy marketu koło placu zabaw, który zaburzy spokój i dostęp do placu, a także będzie on mniej bezpieczny dla dzieci wypoczywających na skwerku.

Sołectwo Kolonia Inwalidzka

Ankietowani typujący sołectwo Kolonia Inwalidzka wymieniali najczęściej **problem słabej infrastruktury społecznej i technicznej**. Wymieniano przede wszystkim **brak miejsc do spędzania czasu wolnego i spotkań, źle zorganizowany transport publiczny**, ale również **aspekt uciążliwego zapachu z wysypiska** przeszkadzającego w trakcie dnia. Niedogodności stanowią także **zła jakość i stan infrastruktury drogowej** (w tym dziury, brak pobocza, co często prowadzi do wypadków – także rowerowych; brak dostępu do dróg publicznych do niektórych działek), **brak chodników i dróg rowerowych, brak sieci kanalizacyjnej, ograniczony dostęp do internetu światłowodowego**.

Sołectwo Nietulisko Duże

Wśród wyzwań opisanych przez ankietowanych mieszkańców na obszarze sołectwa Nietulisko Duże występują głównie problemy związane z **niewystarczającą ofertą kulturalną, brakiem placów zabaw, niedoborem ścieżek rowerowych**, jak również **koniecznością zagospodarowania ruin walcowni**. Najczęściej respondenci zwracali uwagę na **zły stan infrastruktury drogowej i technicznej** – brak chodników przy drogach, słabe oświetlenie, a także zniszczoną nawierzchnię dróg (dziury, nierówności). Wymienione kwestie powodują **spadek poczucia bezpieczeństwa** wśród mieszkańców ze względu na konieczność poruszania się poboczem wzdłuż ruchliwej drogi, gdzie kierowcy często *nie stosują się do ograniczeń prędkości*, co jest szczególnie niebezpieczne dla mieszkających tam rodzin z dziećmi, które chodzą do pobliskiej szkoły.

Mieszkańcy uczestniczący w badaniu wskazali także przedsięwzięcia, które ich zdaniem mogłyby rozwiązać istniejące problemy w miejscach najczęściej wybieranych do rewitalizacji. Zaproponowane przez respondentów działania zostały zestawione w poniższej tabeli w podziale na kategorie: infrastruktura komunikacyjna i techniczna, rozwój infrastruktury czasu wolnego, projekty społeczne, infrastruktura opiekuńcza, osoby o szczególnych potrzebach, partycypacja i aktywność mieszkańców, rozwój przedsiębiorczości oraz projekty wspierające środowisko przyrodnicze i estetykę.

Tabela 19. Zestawienie działań i przedsięwzięć zaproponowanych przez ankietowanych mieszkańców gminy Kunów

Kategoria odpowiedzi	Odpowiedzi – działania wymienione przez ankietowanych mieszkańców
Rozwój infrastruktury czasu wolnego (kultura, sport, rekreacja)	utworzenie miejsc do rekreacji i wypoczynku z dużą ilością drzew i zieleni,

Kategoria odpowiedzi	Odpowiedzi – działania wymienione przez ankietowanych mieszkańców
	<p>budowa boiska, placów zabaw, siłowni zewnętrznej, świetlic dla dzieci i młodzieży,</p> <p>zagospodarowanie placu przy Skwerku (plac zabaw),</p> <p>reorganizacja czasu pracy świetlic środowiskowych na godziny popołudniowe,</p> <p>projekty skierowane na rozwijanie kultury,</p> <p>wzbogacenie oferty kulturalnej – organizowanie większej liczby imprez, wydarzeń kulturalnych dla dzieci i młodzieży, atrakcji, imprez, koncertów dla mieszkańców,</p> <p>otwarcie ośrodka kultury, który zagospodarowałby czas wolny młodzieży,</p> <p>otwarcie obiektów usługowych, np. kręgielnia, park trampolin, puby, pizzerie.</p>
<p>Projekty społeczne, infrastruktura opiekuńcza, osoby o szczególnych potrzebach</p>	<p>rozbudowa i termomodernizacja remizy OSP (miejsce spotkań i integracji), a także zakup nowego pojazdu strażackiego,</p> <p>zwiększenie dostępności do mieszkań socjalnych,</p> <p>wyeliminowanie problemu alkoholizmu w miejscach publicznych,</p> <p>projekty skierowane na poprawę bezpieczeństwa,</p> <p>wsparcie dla osób z chorobami psychicznymi,</p> <p>remont szkoły,</p> <p>budowa żłobka dla dzieci, przedszkola,</p> <p>zwiększenie liczby miejsc w domu seniora, z uwagi na duże zainteresowanie udziałem w różnych zajęciach,</p> <p>otwarcie nowych sklepów (zarówno małych, jak i dużych marketów).</p>
<p>Partycypacja i aktywność mieszkańców</p>	<p>stworzenie miejsca do integracji mieszkańców, w szczególności osób starszych i młodzieży,</p> <p>projekty skierowane na integracje mieszkańców, sąsiadów,</p> <p>organizowanie spotkań gminnych z mieszkańcami sołectwa, aby porozmawiać o ich problemach, a także mających na celu podjęcie dalszych kroków i rozwiązywanie tych problemów,</p> <p>zwiększanie pomocy ze strony Urzędu Miasta i Gminy w Kunowie na potrzeby mieszkańców i dofinansowanie tych działań,</p> <p>programy społecznej inicjatywy,</p> <p>wprowadzenie usług cyfryzacyjnych w urzędach ułatwiających komunikację z mieszkańcami,</p> <p>wsparcie dla wiejskich działalności, np. stowarzyszeń,</p> <p>utworzenie siedziby dla KGW, Klubu Seniora.</p>

Kategoria odpowiedzi	Odpowiedzi – działania wymienione przez ankietowanych mieszkańców
Rozwój przedsiębiorczości	<p>pozyskiwanie funduszy zewnętrznych, tworzenie nowych miejsc pracy, rozwój strefy przemysłowej, edukacja dla bezrobotnych, dywersyfikacja inwestycji w różnych częściach gminy.</p>
Projekty wspierające środowisko przyrodnicze i estetykę	<p>opracowanie planu zagospodarowania przestrzennego, dbanie i utrzymanie porządku w gminie, przeniesienie wysypiska śmieci, zasadzenie drzew na rynku, darmowy weterynarz dla bezdomnych zwierząt oraz ustawienie w kilku miejscach misek z wodą i jedzeniem, uzupełnienie zieleni i ławek na osiedlach, edukacja dotycząca segregacji śmieci, wybudowanie obiektu infrastruktury energetycznej typu farma fotowoltaiczna lub elektrownia wiatrowa i stworzenie spółdzielni energetycznej przez mieszkańców.</p>
Infrastruktura komunikacyjna i techniczna	<p>remont, naprawa nawierzchni i przebudowa dróg, wybudowanie drogi i odwodnienia obok p. Kostuchy, budowa chodników i poboczy (np. wzdłuż drogi powiatowej od Nietuliska w kierunku Wiór), wybudowanie mostu łączącego drogę z górnych Dołów z drogą na Prawęcín, tworzenie ścieżek rowerowych, budowa sieci kanalizacyjnej, gazociągowej, likwidacja lub odnowienie budynków o złym stanie technicznym wraz z ich otoczeniem, rozebranie ruin i zagospodarowanie terenu, termomodernizacja budynków, zadbanie o istniejące zabytki, budowa oświetlenia ulicznego na odcinku łączącym wieś dolną z częścią górną, przy drogach powiatowych, zwiększenie widoczności dróg poprzez usunięcie krzaków, drzew zasłaniających ulice, skrzyżowania, podłączenie gminy do sieci szybkiego, szerokopasmowego internetu, zwiększenie liczby kursów i połączeń transportu publicznego, a także wymiana istniejących przystanków, kompleksowy remont i zagospodarowanie budynku byłej szkoły, odśnieżanie ulic w czasie zimy,</p>

DIAGNOZA SŁUŻĄCA WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI
Miasta i Gminy Kunów

Kategoria odpowiedzi	Odpowiedzi – działania wymienione przez ankietowanych mieszkańców
	przekształcenie działek rolnych na budowlane.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań z mieszkańcami, n=156.

KROK 8. Wyniki działań partycypacyjno – badawczych - wnioski z warsztatu z interesariuszami rewitalizacji oraz wizji lokalnej obszaru zdegradowanego

W ramach prac mających służyć identyfikacji potencjałów rozwojowych i potrzeb jednostek wchodzących w skład obszaru zdegradowanego w dniach 27 – 28 lutego 2023 r. odbyły się kolejno wizja lokalna obszaru zdegradowanego oraz warsztaty z interesariuszami procesu rewitalizacji, w których udział wzięło 18 osób reprezentujących sektor publiczny (m.in. UMiG Kunów, MGOPS, Miejsko – Gminna Biblioteka Publiczna, szkoły podstawowe), społeczny (Stowarzyszenie Wsi Chocimów, Młodzieżowa Rada Miejska w Kunowie) oraz gospodarczy (TBM Sp. z o.o.). W trakcie obu aktywności skoncentrowano się na jakościowej ocenie sytuacji jednostek wchodzących w skład obszaru zdegradowanego. Uczestnikom wizji lokalnej i warsztatu przedstawione zostały wyniki analiz statystycznych, w wyniku których wyznaczono projektowany obszar zdegradowany. Ocena ta docelowo posłużyła jako kluczowa przesłanka w procesie zawężenia obszaru zdegradowanego i wyznaczenia w jego ramach obszaru rewitalizacji spełniającego parametry ustawowe tj. nie więcej niż 20% powierzchni gminy i nie więcej niż 30% mieszkańców gminy (ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r, Dz. U. z 2021 r. poz. 485).

Poniżej przedstawiono wnioski z warsztatu z interesariuszami rewitalizacji oraz wizji lokalnej w podziale na poszczególne jednostki analityczne wchodzące w skład obszaru zdegradowanego:

Małe Jodło

- Jedno z mniejszych sołectw gminy Kunów – zarówno pod względem powierzchni, jak i ludności (ok. 120 mieszkańców w 2022 r.).
- Według uczestników warsztatu w strukturze mieszkańców sołectwa dominują osoby starsze. Wskazywano także, że teren ten charakteryzuje się raczej niską aktywnością społeczną („marazm społeczny”).
- Większość powierzchni sołectwa stanowią tereny rolne, a w kilku miejscach skupia się zabudowa jednorodzinna (po kilka-kilkanaście domów). Małe Jodło odznacza się też walorami krajobrazowymi – lasy, pagórki oraz piękny wąwóz przyciągają rekreantów spoza gminy (głównie rowerzystów). Na terenie sołectwa znajduje się także fragment Obszaru Natura 2000 Wzgórza Kunowskie. We wsi pojawiła się też działalność w zakresie agroturystyki.
- W ostatnich latach w Małym Jodle nastąpił rozwój infrastruktury drogowej (remonty dróg gminnych, modernizacja oświetlenia ulicznego na przysiółku Nosów Działki, budowa mostu na rzece Węgiec), chociaż niektóre drogi nadal potrzebują interwencji ze względu na stan techniczny. Ponadto uczestnicy warsztatu sygnalizowali braki w zakresie bezpiecznej infrastruktury rowerowej.

- Na terenie sołectwa występują istotne braki w zakresie infrastruktury technicznej (kanalizacja, Internet), nie ma także obiektów użyteczności publicznej czy budynków pełniących funkcje społeczne, edukacyjne, kulturalne typu szkoła, świetlica, remiza. Tworzenie obiektów czy przestrzeni do spotkań mieszkańców jest ograniczone przez uwarunkowania własnościowe – w Małym Jodle nie ma obiektów gminnych ani działek gminnych, które można by przeznaczyć na realizację inwestycji kreujących nowe funkcje.

Kurzacze

- Sołectwo o dużej powierzchni, jednak większość terenu stanowią lasy, a pod względem liczby mieszkańców jest to najmniej licznie zamieszkała jednostka gminy (ok. 50 mieszkańców w 2022 r.) – „mała osada w lesie”.
- Ze względu na atrakcyjną lokalizację – piękne tereny, cisza i spokój, tuż przy granicy z Ostrowcem Świętokrzyskim, w ostatnich latach zauważa się nieco większą aktywność budowlaną (sołectwo powoli staje się „sypialnią dla Ostrowca”).
- Na terenie wsi powstało miejsce spotkań – nowy plac zabaw, natomiast nie ma obiektów użyteczności publicznej czy pełniących inne funkcje społeczne.
- Sytuacja w zakresie infrastruktury drogowej ulega poprawie, natomiast nadal występują pewne problemy w zakresie połączenia miejscowości z resztą gmin: zły stan tzw. Fryżłówki (drogi łączącej Miłkowską Karczmę i Kurzacze) oraz niska dostępność komunikacyjna transportem publicznym.

Biechów

- W strukturze powierzchniowej sołectwa dominują tereny rolnicze, w części północno-zachodniej znajdują się leśne tereny zielone. W Biechowie leży także obszar Natura 2000 Wzgórza Kunowskie.
- Biechów to jedna z miejscowości o najniższej liczbie mieszkańców (ok. 60 osób). W ostatnich latach obserwuje się wyludnianie wsi, pojawiają się pustostany.
- W sołectwie znajduje się plac zabaw, natomiast nie ma budynków pełniących funkcje społeczne czy instytucjonalne. Jedynym obiektem gminnym jest stacja wodociągowa (ujęcie wody).

Doły Biskupie

- Południowa część sołectwa podzielona ze względu na uwarunkowania terenu – zabudowa w niższej części sołectwa „Doły dolne” (gdzie mieści się m.in. Środowiskowy Dom Samopomocy oraz ruiny po fabryce tektury Witulin) oraz zabudowa położona wyżej „Doły górne” – gdzie mieści się remiza OSP. W północnej części tereny zielone leśne. W Dołach Biskupich leży także część obszaru Natura 2000 Wzgórza Kunowskie.

- Kluczowym potencjałem rozwojowym sołectwa jest kapitał ludzki – lokalni liderzy animujący życie społeczności. W Dołach Biskupich prężnie działa Stowarzyszenie „Witulini nad Świśliną”, Koło Gospodyń Wiejskich oraz Ochotnicza Straż Pożarna, lokalny artysta rzeźbiarz – Władysław Gałka. W opinii uczestników warsztatu wyzwaniem jest zaangażowanie mieszkańców w nowe inicjatywy oraz w dalszej perspektywie – utrzymanie ich zainteresowania przedsięwzięciami.
- Na potencjał sołectwa składa się baza instytucjonalna i lokalowa:
  - Środowiskowy Dom Samopomocy – placówka opiekuńcza dziennego pobytu typu ABCD funkcjonująca od 2022 roku w zaadaptowanym budynku dawnej szkoły podstawowej. Instytucja realizuje wsparcie dzienne dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz z niepełnosprawnością intelektualną. W obiekcie mieści się także Izba Regionalna oraz biblioteka – przedsięwzięcia prowadzone przez Stowarzyszenie „Witulini nad Świśliną” – jednak ze względu na ograniczenia osobowe i finansowe dostępność oferty jest ograniczona (tylko w niektóre dni).
  - Budynek remizy OSP – przestrzeń aktywności lokalnej organizowanej przez OSP, KGW oraz Stowarzyszenie „Witulini nad Świśliną”, miejsce integracji mieszkańców w górnej części sołectwa. Budynek wymaga jednak remontu i przebudowy: jest z złym stanie technicznym (przeciekający dach eternitowy, tylko 1 toaleta, ogrzewanie kominkiem, nieszczelne okna, niewystarczająca dostępność architektoniczna), a jego obecne gabaryty są niewystarczające w stosunku do potrzeb zarówno strażaków, jak i podmiotów korzystających z obiektu i realizujących działania aktywizujące lokalną społeczność. Zwiększenie powierzchni użytkowej oraz zmodernizowanie remizy pozwoliłoby wzmocnić funkcje społeczną obiektu, stworzyłoby lepsze warunki zachęcające mieszkańców do udziału w odbywających się tam przedsięwzięciach, a także umożliwiłoby uzupełnienie braków w obecnej ofercie, w szczególności pod kątem propozycji dla młodych mieszkańców, np. poprzez uruchomienie świetlicy z ofertą popołudniową, która zapewniałaby przestrzeń dla dzieci i młodzieży – do samodzielnego organizowania czasu wolnego, ale też do okazjonalnego prowadzenia zajęć przez podmioty gminne, prywatne, organizacje pozarządowe.
- W Dołach Biskupich zauważalne są takie problemy społeczne jak alkoholizm, niezaradność życiowa, niska dbałość niektórych mieszkańców o przestrzeń publiczną (zaśmiecanie, pojedyncze akty wandalizmu).
- Na terenie sołectwa występują następujące problemy dotyczące infrastruktury technicznej:

- brak kanalizacji – co w kontekście ukształtowania terenu i obecności rzeki stwarza zagrożenie środowiskowe. Dodatkowo na terenie sołectwa znajdują się budynki bez sanitariatów, a niektórzy ich mieszkańcy wylewają nieczystości w przestrzeniach publicznych, np. przy wiacie przystankowej, co prowadzi do degradacji środowiskowo-przestrzennej, a także powoduje uciążliwości zapachowe („śmierdzący problem”).
- ograniczona dostępność sieci gazowej,
- niska dostępność sieci szybkiego Internetu (1 ulica z 4 ma dostęp),
- niszczące tereny po fabryce tektury „Witulín” (w tym zabudowa mieszkalna pofabryczna) – budynki stanowiące własność prywatną od powodzi z 2001 roku popadają w ruinę, w ich okolicach gromadzą się osoby spożywające alkohol i zostawiające nieporządek. Większość terenu jest zaniedbana i zniszczona, przy czym zespół zakładu przemysłowego dawnej Fabryki Tektury „Witulín” znajduje się w rejestrze zabytków województwa świętokrzyskiego. Jeden z budynków został zaadaptowany na potrzeby działalności małej elektrowni wodnej (MEW Witulín).
- Miejscowość objęta jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, jednak dokument stracił na aktualności (bez zmian od 2006 r.) i ogranicza chęci budowlane mieszkańców, co w rezultacie utrudnia lokalny rozwój.
- W Dołach Biskupich są dwie zaaranżowane przestrzenie, które mogą służyć do spędzania czasu wolnego: ścieżka geoedukacyjna „Dolina Świśliny” oraz plac zabaw przy ŚDS (niektóre urządzenia potrzebują wymiany/modernizacji). Mieszkańcom brakuje jednak przestrzeni do spotkań i wydarzeń w plenerze. Obecnie jako miejsce sąsiedzkich spotkań, często połączonych ze spożywaniem alkoholu, służy przystanek autobusowy.
- Gmina posiada niezagospodarowane działki w okolicach pozostałości fabryki tektury „Witulín” – na terenie dawnego parku fabrycznego oraz teren „boiska”, na którym dawniej odbywały się imprezy plenerowe, pikniki Gombrowiczowskie. Obecnie miejsca te są zaniedbane, zarośnięte, zaśmiecone (m.in. śmieci pozostawiane przez osoby gromadzące się i spożywające alkohol). Tereny stanowią potencjał rozwojowy – zwłaszcza w zakresie tworzenia przestrzeni publicznych służących integracji mieszkańców – po uporządkowaniu, połączeniu funkcjonalnym, odpowiednim zaaranżowaniu mogłyby stać się atrakcyjną przestrzenią do spędzania czasu wolnego, rekreacji, realizacji wydarzeń plenerowych.
- Rzeka Świślina stanowi rozwojowy potencjał przyrodniczy sołectwa – obecnie wykorzystywany do produkcji energii elektrycznej, ale też dający możliwość do budowania oferty czasu wolnego i oferty turystycznej, np. spływy kajakowe.

- W okolicach Zbiornika Wióry, za składowiskiem, znajdują się działki gminne przeznaczone w mpzp pod usługi turystyczne, które mogłyby zostać wykorzystane przez inwestorów zewnętrznych na realizację usług turystycznych/okołoturystycznych.

Nietulisko Duże

- Drugie pod względem liczby ludności sołectwo gminy Kunów (ponad 700 mieszkańców).
- Sołectwo o dużym potencjale rozwojowym ze względu na bazę instytucjonalno-lokalową (gminne jednostki edukacyjno-wychowawcze: szkoła podstawowa i przedszkole – budynki zabytkowe, remiza OSP – w trakcie remontu i rozbudowy, kort tenisowy), wartościowe obiekty dziedzictwa kulturowego (zabytek techniki – ruiny walcowni) oraz aktywność lokalnych liderów i podmiotów (KGW, OSP, Stowarzyszenie Nietulisko nad Świśliną, Ostrowieckie Stowarzyszenie Tenisowe „WINNER”).
- Wyzwanie stanowi współpraca między organizacjami pozarządowymi z terenu Nietuliska Dużego, która m.in. z powodu konfliktów wewnętrznych, jest ograniczona, a czasami wręcz niemożliwa. Wypracowanie mechanizmów partnerstwa między podmiotami byłoby istotnym krokiem w kierunku podniesienia atrakcyjności i efektywności działań realizowanych w sołectwie.
- W związku realizowaną na terenie sołectwa inwestycją, w ramach której powstaje 9 domów socjalnych (18 mieszkań), pojawiają się obawy związane z możliwością pojawienia się nowych problemów społecznych / większego natężenia problemów społecznych na tym obszarze. Zbliżające się zakończenie inwestycji infrastrukturalnej niesie ze sobą wyzwanie społeczne – w zakresie adaptacji i integracji nowych mieszkańców, m.in. prowadzenia wpierających działań socjalnych, utworzenia bazy integrującej. Ze względu na warunki techniczne (m.in. brak sanitariatów, nieefektywność energetyczna) prowadzone są również prace remontowe 3 zabytkowych budynków socjalnych (dawna osada przyfabryczna).
- Wyzwaniem, które dotyka zarówno sfery społecznej, jak i przestrzenno-funkcjonalnej, jest koncentracja na terenie sołectwa osób korzystających ze wsparcia MGOPS z powodu niepełnosprawności.
- Ruiny walcowni żelaza z XIX wieku – ogromny teren stanowiący własność Gminy (ok. 12 ha), zabytek techniki, który wraz z sąsiednimi budynkami znajduje się w rejestrze zabytków województwa świętokrzyskiego. Obecnie teren ruin nie jest zagospodarowany ani w wystarczającym stopniu dostosowany do zwiedzania – brak wytyczonych ścieżek do zwiedzania, odpowiedniego zabezpieczenia i oświetlenia, makiet i innych elementów edukacyjnych itp. Gmina opracowała projekt zagospodarowania przestrzeni w formie Muzeum na Świeżym Powietrzu,

który ze względu na złożoność i kosztowność przedsięwzięcia wymaga podejścia etapowego. Teren ruin posiada potencjał także jako przestrzeń publiczna pod kątem realizacji wydarzeń plenerowych, oferty czasu wolnego skierowanej zarówno do społeczności lokalnej, jak i turystów (np. kino letnie, teatry, koncerty, plenery malarskie i rzeźbiarskie).

- Przy ruinach Walcowni brakuje bazy turystycznej – bazy informacyjnej, obiektów gastronomicznych, ewentualnie bazy noclegowej. W kontekście planowanych zmian organizacyjnych dotyczących działalności przedszkola (przeniesienie oddziału do budynku szkoły podstawowej) – uwalnia się obiekt, który po odpowiedniej modernizacji mógłby zostać przeznaczony na nowe funkcje. W sąsiedztwie ruin znajdują się też jeszcze inne budynki zabytkowe (np. „wozownia”), które mogłyby zostać zaadaptowane pod kątem oferty okołoturystycznej.
- Uczestnicy warsztatu sygnalizowali, że w Nietulisku Dużym potrzebna jest dostępna przestrzeń do integracji i spotkań mieszkańców – miejsce udostępniane lokalnej społeczności na własne inicjatywy, ale także z ofertą zorganizowaną realizowaną przez instytucje gminne, organizacje pozarządowe czy podmioty prywatne. W tym kontekście zgłaszano różne pomysły – zarówno dotyczące utworzenia nowej przestrzeni, jak i wykorzystania / zaadaptowania istniejącej już bazy lokalowej, np. poprzez współpracę ze szkołą czy OSP.
- W Nietulisku Dużym, podobnie jak w pozostałych sołectwach, występuje problem niewystarczającej oferty czasu wolnego dla młodzieży. Dotyczy to zarówno oferty zorganizowanej dedykowanej tej grupie wiekowej (np. warsztaty komputerowe, fotograficzne, graficzne, artystyczne), ale także braku miejsca, w którym młodzi mieszkańcy mogliby zorganizować sobie czas we własnym zakresie (na spotkanie, pogranie na komputerze czy w bilard). W Nietulisku brakuje także atrakcyjne zaaranżowanych przestrzeni umożliwiających aktywność sportową i integrację (typu gry zespołowe, np. siatkówka) – trawiaste boisko zlokalizowane przy szkole podstawowej jest w złym stanie, brakuje tam odpowiedniego zagospodarowania.
- Na terenie Nietuliska Dużego leży również część obszaru Natura 2000 Wzgórza Kunowskie.

Miasto Kunów (osiedle Kunów oraz Kunów Piaski)

- Miasto Kunów stanowi największą – pod względem ludnościowym - jednostkę administracyjną gminy Kunów (ok. 2.800 mieszkańców co stanowi blisko 30% mieszkańców gminy).
- W mieście (głównie w ramach osiedla Kunów) usytuowana jest znacząca większość obiektów i podmiotów publicznych świadczących usługi dla wszystkich mieszkańców gminy – m.in. Urząd Miasta i Gminy, Miejsko – Gminna Biblioteka Publiczna, ośrodek zdrowia, stadion sportowy, rynek, targowisko. Na osiedlu

Kunów Piaski dominują z kolei funkcje mieszkaniowa oraz gospodarcza – usytuowana jest tam strefa przemysłowa. Wśród dostępnych w mieście usług zdecydowanie mieszkańcy wskazują na brak żłobka/oferty opieki nad dziećmi do lat 2.

- Podstawowy obiekt kulturalny gminy - Miejsko – Gminna Biblioteka Publiczna usytuowana jest w budynku wymagającym modernizacji i dalece nie wystarczającym dla celów kulturalnych, które od 2023 r. realizować będzie Gminne Centrum Kultury w Kunowie. Tym samym istotny jest rozwój miejsc/ przestrzeni służących realizacji działań społecznych i kulturalnych w mieście, dostępnych dla działających w mieście grup takich jak np. Klub Seniora. Niewykorzystany potencjał możliwy do wykorzystania w tym celu stanowi opuszczony budynek byłej szkoły zawodowej usytuowany przy ul. Fabrycznej, którego adaptacja mogłaby służyć wypełnieniu tej luki, także mając na uwadze brak tego typu instytucji/miejsc publicznych na terenie osiedla Kunów Piaski, gdzie ów budynek się znajduje.
- Podobna sytuacja dotycząca jakości infrastruktury publicznej dotyczy budynku ośrodka zdrowia, który nie jest w pełni dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.
- Zgodnie z opiniami uczestników warsztatów w mieście istnieje potrzeba modernizacji i rozbudowy infrastruktury rekreacyjno – sportowej. Usytuowana na terenie osiedla Kunów szkoła podstawowa nie posiada boiska sportowego, pomimo sąsiedowania z dużym, grodzonym terenem lokalnego klubu sportowego. Większe wykorzystanie terenów będących w dyspozycji klubu, w tym również terenów przy rzece Kamienna, mogłoby stanowić potencjalną odpowiedź na ten problem i stworzyć centralną strefę sportu i rekreacji w gminie. Z kolei na terenie osiedla Piaski modernizacji wymagają dostępne place zabaw usytuowane przy ul. Prostej, wymiana nawierzchni jest także konieczna na przedszkolnym placu zabaw na osiedlu Kunów.
- W odniesieniu do zabudowy mieszkaniowej miasta pojawiają się problemy związane z dostępnością budynków dla osób starszych/ z niepełnosprawnością (np. osiedle Dziewulskiego) oraz nieekologicznymi źródłami ogrzewania części budynków mieszkalnych, w tym budynków wielorodzinnych, co rzutuje bezpośrednio na jakość powietrza w mieście.
- Wśród miejsc, które uczestnicy warsztatu wskazali jako niewykorzystane potencjały miasta znalazł się m.in. stary spichlerz usytuowany przy ul. Kościuszki (własność gminy, położony w sąsiedztwie orlika, skateparku, placu zabaw – oddzielenie skarpą), tzw. Agrostaw w sąsiedztwie ul. Kolejowej (tereny prywatne) oraz Wodospad Kunowski (również na działkach prywatnych).

KROK 9. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Uwzględniając wszystkie przeprowadzone i opisane wyżej działania możliwe było wyznaczenie obszaru rewitalizacji w mieście i gminie Kunów. Całość obszaru zdegradowanego przewyższała wartości wskazane w ustawie o rewitalizacji tzn. był on większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkiwało go więcej niż 30% mieszkańców. Konieczne było zatem zawężenie obszaru zdegradowanego.

W tym celu wzięto pod uwagę następujące przesłanki: istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego i funkcje poszczególnych jednostek zdegradowanych pełnione w gminie Kunów. W oparciu o te przesłanki, poparte wnioskami z wizji lokalnej oraz warsztatu z interesariuszami zdecydowano się obszar rewitalizacji wyznaczyć w czterech najliczniej zamieszkałych jednostkach analitycznych tj. sołectwach **Doły Biskupie i Nietulisko Dużej oraz obu osiedlach miasta Kunów – Kunów i Kunów Piaski**. Należy tu podkreślić, że pozostałe jednostki zdegradowane (sołectwa Biechów, Kurzacze i Małe Jodło) zamieszkuje między 51 a 118 osób, a na ich terenie nie ma żadnych obiektów użyteczności publicznej, a także działek gminnych mogących zostać w tym celu wykorzystane.

Z uwagi na fakt, że cztery wybrane do rewitalizacji jednostki przekraczały nadal dopuszczalny ustawowy próg 30% mieszkańców gminy, obszar rewitalizacji wyznaczony na terenie miasta Kunów (obu osiedli) został zawężony z uwzględnieniem danych dot. natężenia występowania problemów społecznych w poszczególnych częściach miasta (rozkład przestrzenny rodzin korzystających z pomocy społecznej) oraz usytuowania obiektów mających istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego. W granicach wyznaczonego w mieście Kunów obszaru rewitalizacji zamieszkuje blisko 70% korzystających z pomocy społecznej mieszkańców miasta i działają takie obiekty użyteczności publicznej jak m.in.: biblioteka, szkoła podstawowa, przedszkole, ośrodek zdrowia, urząd miasta i gminy, stadion sportowy czy targowisko.

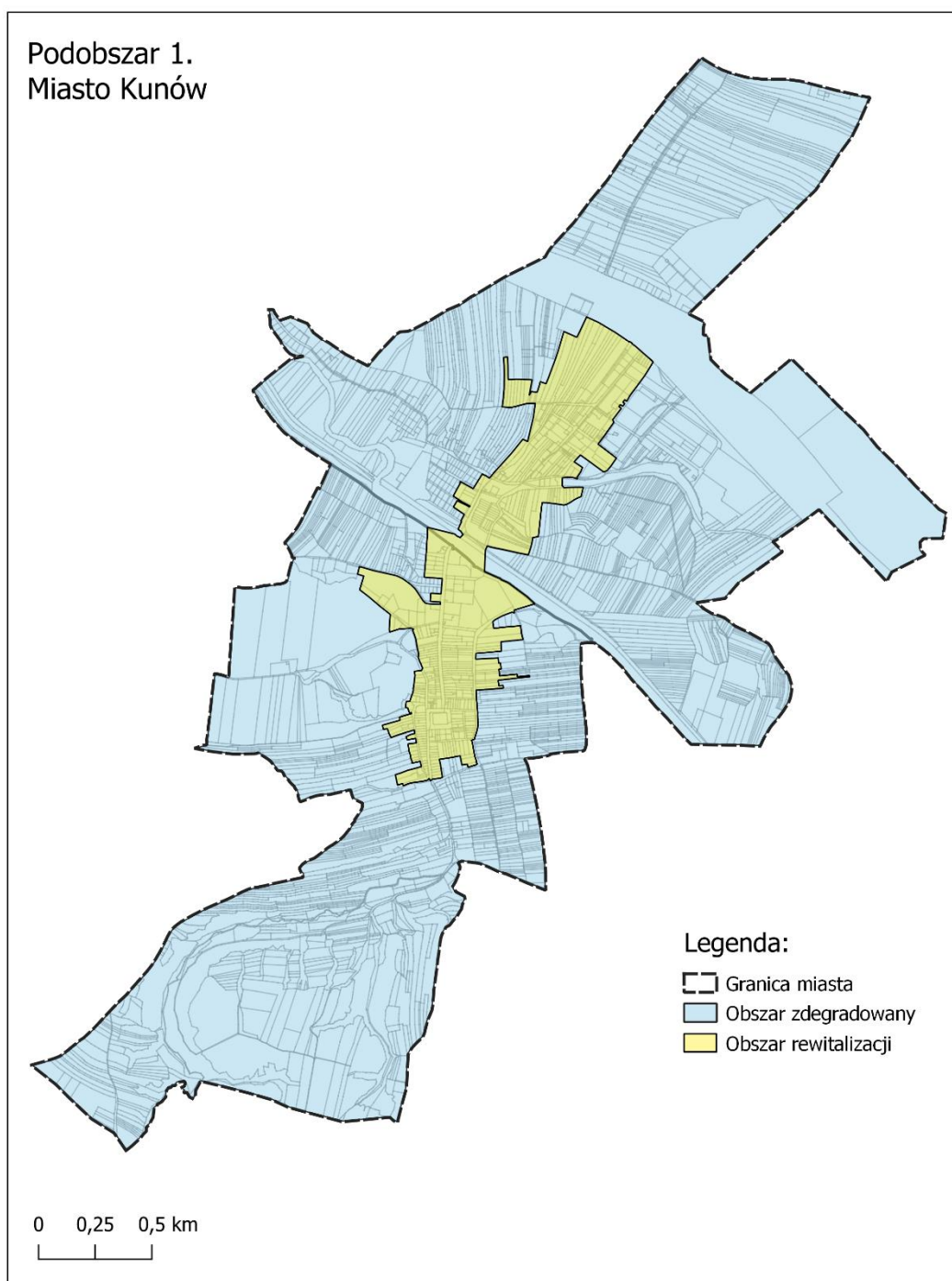
Z kolei tereny sołectw Doły Biskupie i Nietulisko Duże zostały zawężone poprzez wyłączenie z obszaru rewitalizacji terenów niezamieszkałych o charakterze rolnym lub leśnym.

Zgodnie z powyższym obszar rewitalizacji dzieli się na dwa podobszary:

- Podobszar 1. Miasto Kunów;
- Podobszar 2. Sołectwa Doły Biskupie i Nietulisko Duże.

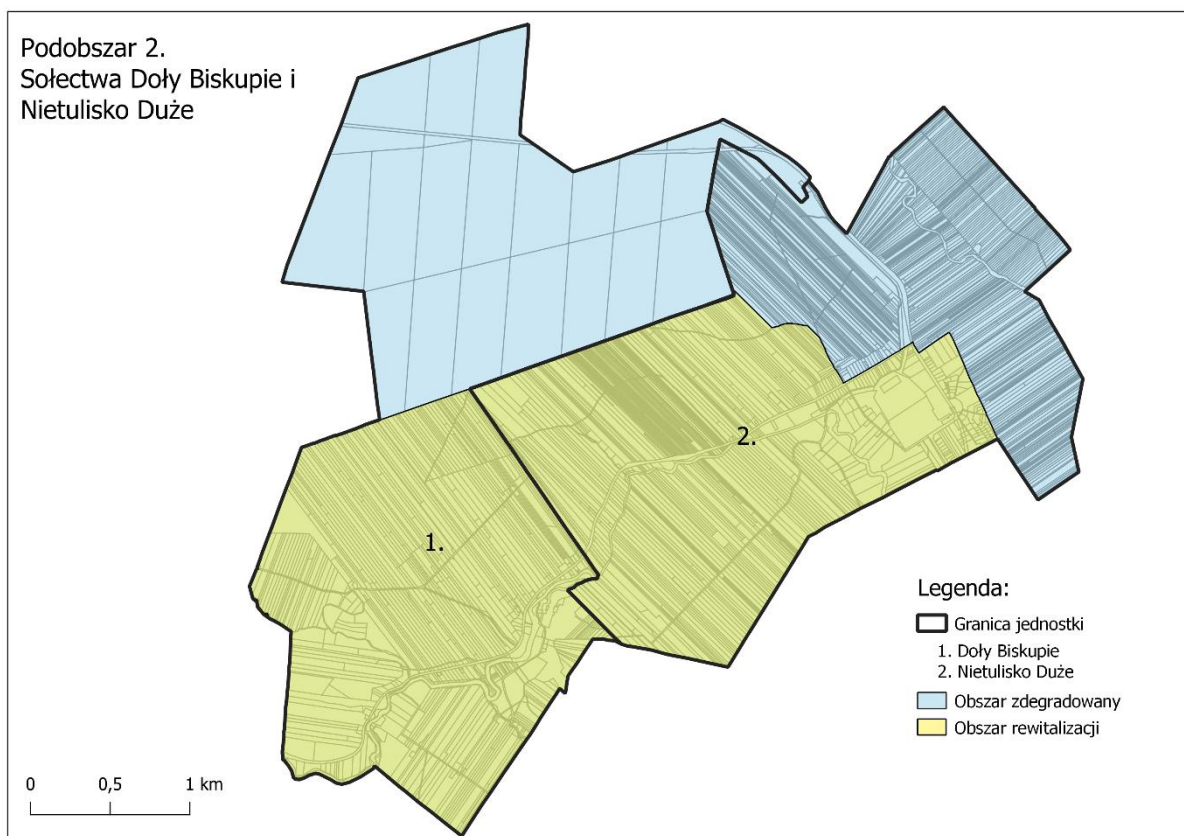
Kształt obu podobszarów obrazują poniższe mapy.

Rysunek 8. Podobszar rewitalizacji 1. Miasto Kunów

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 9. Podobszar rewitalizacji 2. Sołectwa Doły Biskupie i Nietulisko Duże

Źródło: opracowanie własne.

Wyznaczony obszar rewitalizacji obejmuje 7,84% powierzchni gminy i zamieszkały jest przez 29,28% mieszkańców gminy.

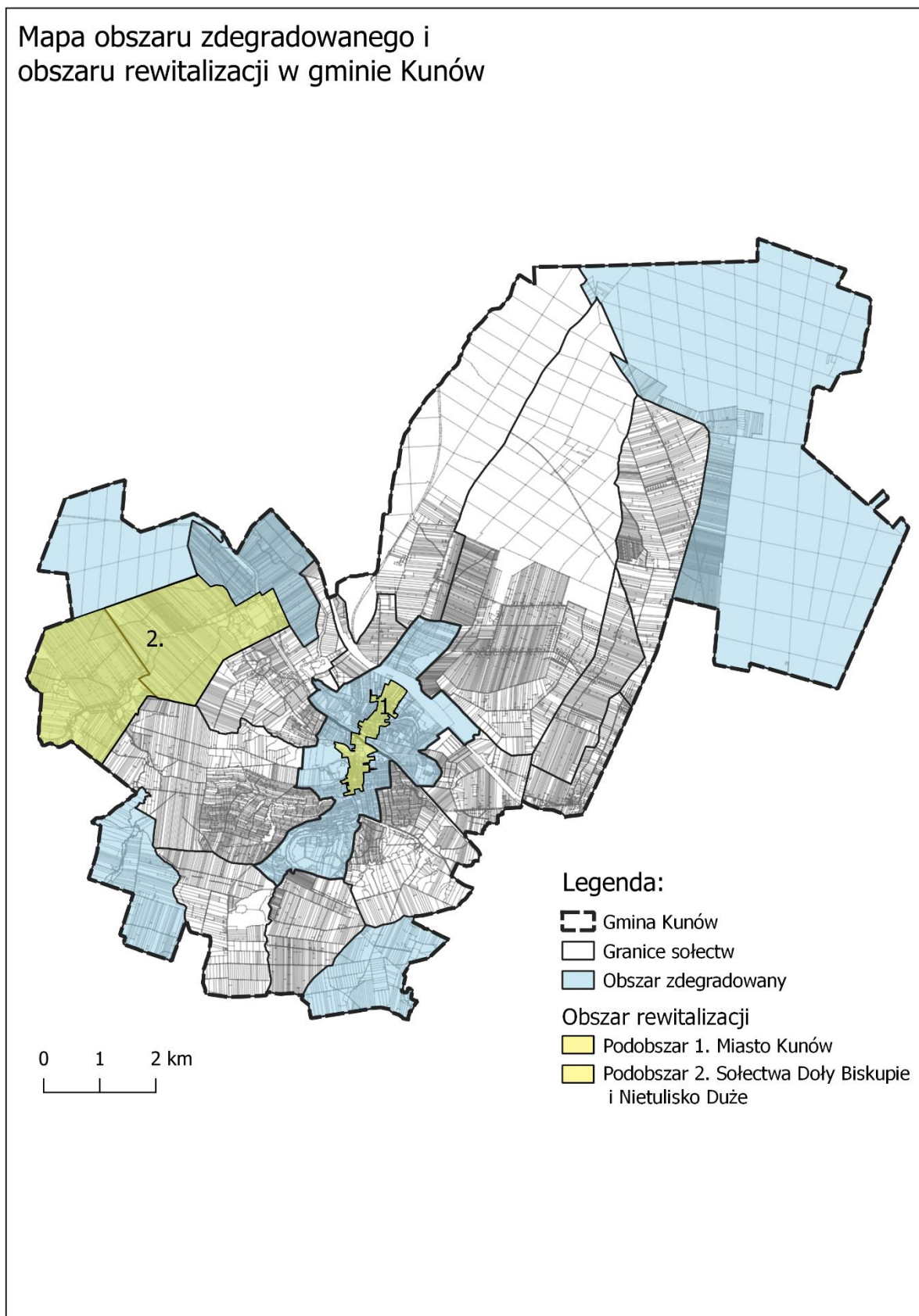
Tabela 20. Obszar rewitalizacji – powierzchnia i liczba ludności

Podobszary rewitalizacji	Liczba ludności [os.]	Udział w ogóle mieszkańców [%]	Powierzchnia [km ²]	Udział w ogóle powierzchni gminy [%]
1. Miasto Kunów	1564	16,66%	0,78	0,69%
2. Sołectwa Doły Biskupie i Nietulisko Duże	1184	12,61%	8,12	7,15%
Obszar rewitalizacji	2748	29,28%	8,9	7,84%

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 10. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w mieście i gminie Kunów

Mapa obszaru zdegradowanego i
obszaru rewitalizacji w gminie Kunów

Źródło: opracowanie własne.

Spis tabel, wykresów, rysunków

Tabela 1. Jednostki referencyjne w mieście i gminie Kunów	5
Tabela 2. Jednostki referencyjne w mieście i gminie Kunów przyjęte do delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji – powierzchnia i ludność.....	6
Tabela 3. Wykaz wskaźników do sfery społecznej.....	9
Tabela 4. Podsumowanie wskaźników wg jednostek – demografia	13
Tabela 5. Podsumowanie wskaźników wg jednostek – pomoc społeczna	15
Tabela 6. Podsumowanie wskaźników wg jednostek – problemy społeczne	18
Tabela 7. Podsumowanie wskaźników wg jednostek – bezrobocie	20
Tabela 8. Podsumowanie wskaźników wg jednostek – bezpieczeństwo	21
Tabela 9. Podsumowanie wskaźników wg jednostek – edukacja i aktywność społeczna.....	23
Tabela 10. Wykaz wskaźników do sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.....	25
Tabela 11. Podsumowanie wskaźników wg jednostek – sfera gospodarcza	28
Tabela 12. Podsumowanie wskaźników wg jednostek – sfera środowiskowa	29
Tabela 13. Podsumowanie wskaźników wg jednostek – sfera techniczna.....	32
Tabela 14. Podsumowanie wskaźników wg jednostek – sfera przestrzenno-funkcjonalna	35
Tabela 15. Wskaźnik syntetyczny – sfera społeczna.....	39
Tabela 16. Zbiorcze wyniki analizy wskaźnikowej.....	46
Tabela 17. Powierzchnia i liczba mieszkańców obszaru zdegradowanego	47
Tabela 18. Średnia ocena natężenia problemów społecznych i pozaspółecznych w gminie Kunów w opinii ankietowanych mieszkańców	55
Tabela 19. Zestawienie działań i przedsięwzięć zaproponowanych przez ankietowanych mieszkańców gminy Kunów	58
Tabela 20. Obszar rewitalizacji – powierzchnia i liczba ludności	71
Wykres 1. Średnia ocen z odpowiedzi na pytanie: sołectwo / osiedle, w którym żyję / mieszkam to dobre miejsce do...	50
Wykres 2. Procentowy udział odpowiedzi na pytanie: sołectwo / osiedle, w którym żyję / mieszkam to dobre miejsce do...	50
Wykres 3. Natężenie problemów społecznych i pozaspółecznych w gminie Kunów w ocenie ankietowanych mieszkańców	54
Wykres 4. Obszary wymagające rewitalizacji wskazane przez respondentów	56
Rysunek 1. Jednostki referencyjne Miasta i Gminy Kunów przyjęte na potrzeby diagnozy delimitacyjnej.....	7
Rysunek 2. Wskaźnik syntetyczny – sfera społeczna	38
Rysunek 3. Syntetyczna ocena kryzysu w sferze gospodarczej	41
Rysunek 4. Syntetyczna ocena kryzysu w sferze środowiskowej.....	42
Rysunek 5. Syntetyczna ocena kryzysu w sferze technicznej.....	43
Rysunek 6. Syntetyczna ocena kryzysu w sferze przestrzenno - funkcjonalnej	44
Rysunek 7. Obszar zdegradowany miasta i gminy Kunów	48
Rysunek 8. Podobszar rewitalizacji 1. Miasto Kunów	70

Rysunek 9. Podobszar rewitalizacji 2. Sołectwa Doły Biskupie i Nietulisko Duże	71
Rysunek 10. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w mieście i gminie Kunów.....	72